PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

- Cena 70 lir

Leto XXVI. Št. 147 (7641)

TRST, torek, 7. julija 1970

V SREDO PRIČNE SARAGAT POSVETOVANJA

Rumorjeva vlada je včeraj nepričakovano odstopila Sindikati so preklicali za danes napovedano stavko

Rumor utemeljuje ostavko s spori o gospodarskih vprašanjih, sindikalnem pritisku in z različnimi stališči glede sestave deželnih odborov - Odločno negativno stališče socialistov, ki so proti krizi

KRIZA VLADE

Oni, ki so prerokovali Rumorjevi vladi sto dni življenja, so imeli prav. Vlada je trajala prav toliko dni.

Čudno je samo, da so izidi volitev 7. junija kazali, da se prerokovanja ne bodo uresničila, saj so se volivci jasno izrazili proti novi vladni krizi.

Indikacije volivcev so bile v resnici zelo jasne. Zahtevali so novo vlado levega centra, ki pa bo bolj na levi od prejšnje. Z drugimi besedami so zahtevali od vodilnih ljudi, da ustvarijo vlado, ki bo sposobna izvesti reforme in ki bo prežeta s socialnimi težnjami, česar niso bile prejšnje vlade.

Sedaj se odpira kriza prav v zvezi z nasprotji, ki so obstajala v Rumorjevi vladi o razlagi levega centra, ki se je rodil iz pomladanske krize. Z drugimi besedami, se je dokazalo, da sta krščanska demokracija, odnosno njen del na vodstvu in socialdemokrati vedno razumeli levi center kot podlago za vlado, v kateri naj se socialisti odpovedo svojim načelom in svoji lastni politiki. Brž pa ko je PSI prešel bolj na levo, je dal razumeti, da hoče voditi odločujočo vlogo v italijanski politiki tako glede deželnih odborov, kot glede gospodarskih vprašanj, pa je prišlo do krize.

Odgovornost krščanske demokracije v tem razdobju je zelo resna. Pred dnevi smo že ugotovili, da je krščanska demokracija pred težko izbiro. Danes pa vidimo, da je brez priprav, kot strela z jasnega, izbrala pot krize in pot avanture.

Ne moremo niti izključiti hipoteze, da so nekatere skupine v krščanski demokraciji pospešile krizo, ker hočejo odložiti dobritev zakona o razvezi zakona, ker je kazalo, da je v senatu že dokončno rešena stvar. Že dalj časa se je namreč govorilo, da bo razveza dokončno odobrena konec julija.

Po drugi strani pa je PSU potrdil svojo vlogo stranke krize in, da vodi in pritiska italijansko politiko na pot reakcije. Tudi republikanci so po svoje skušali okrepiti konservativno komponento vlade, zlasti glede gospodarske politike in so skušali izvajati reforme na tak način, da bi se utrdil sistem.

V tem položaju je treba podčrtati stališče sindikatov, ki so se odpovedali jutrišnji stavki in so tako očitno hoteli dokazati, da njih akcija ni imela in ne more imeti nič prevratnega, temveč da gre za akcijo za reforme. Sindikati so sprejeli odgovorno stališče, ki jim je v čast in ki jih ponovno postavlja v vlogo sogovornika, o katerem bo morala KD voditi računa in še zlasti s CISL, ki je demokristjanskega porekla. Skratka se je dokazalo, da sindikati niso več «trazmisijski jermen» strank.

Kaj se bo sedaj zgodilo?

Odgovor je seveda prezgoden. Lahko samo predvidimo, da je zelo malo možnosti, da se vrne kompromisna vlada, kot je bila sedaj Rumorjeva vlada. Po drugi strani je treba upoštevati opozorilo De Martina o resni nevarnosti za italijansko demokracijo, ko bi se hotel razpustiti parlament in izvesti predhodne volitve. Seveda pa je treba upoštevati, da bodo vsi konservativci gospodarski in politični krogi zahtevali prav predhodne volitve, ki so bile preprečene med pomladansko krizo.

Po Rimu so včeraj zvečer krožili glasovi, ki so verjetno točni, da bodo skušali rešiti položaj s pomožno «kopališko vlado», kot smo jih že poznali prejšnja leta in ki jih je običajno vodil Leone. Potem pa naj bi se videlo, če bo ta vlada pripravila volitve, ali novo vlado novega tipa.

RIM, 6. — Povsem nepričakovano je danes predsednik vlade Rumor podal ostavko, katero je vlada sprejela na komaj četrt ure trajajoči seji, ki je bila formalnega značaja. Dejansko pa je prišlo do ostrih sporov že prej na sestanku na vrhu, na katerem so prisotni tajniki štirih strank levega centra. Spor se je zaostril glede gospodarskih vprašanj in glede sestave deželnih odborov.

Predsednik vlade Rumor je poslal tajnikom štirih strank KD, PSI, PSU in PRI pismo, s katerim je na seji vlade obrazložil razloge za ostavko. V pismu pravi, da je podrobno in poglobljeno preučil splošni politični položaj in da se je prepričal, da se lahko izvedejo učinkoviti ukrepi za rešitev številnih in težkih vprašanj, samo potem ko bo prišlo do širokega razčiščenja stališč med političnimi silami. Na osnovi te ocene je sklenil predati mandat predsedniku republike.

Pismo nadaljuje, da so zadnje volitve tudi v zvezi s tako pomembnimi spremembami, ki jih predstavlja deželna ureditev, dale rezultat, ki ga označuje modrost in ravnovesje. Na tej osnovi je upal, da bo prišlo do homogenega sodelovanja sil v vladi, da bi se lahko reševala vprašanja razvoja in reform v skladu s politiko na dolgi in na kratki rok in v skladu s politiko konjunkture. Žal temu ni tako. Položaj se ne sme dramatizirati in je možen pozitiven razvoj, toda pod pogojem, da se ne podcenjujejo težave in vprašanja in da je treba s strogim realizmom ocenjevati gospodarski položaj, katerega dinamika je zaskrbljujoča in to tudi zaradi posledic sindikalnega značaja, ki vodijo k težavam v podjetjih, k izgubi proizvodnje, šibitvijo notranjega tržišča in vlogo Italije na mednarodnem trgu in ki še zlasti negativno vplivajo na položaj delavcev in revnejših slojev.

Podpredsednik vlade De Martino

Vse to je zahtevalo tesnejše in solidarnostno sodelovanje. Prav obratno pa se krepi tendenca po razlikovanjih, zaradi česar prihaja do polemik, ki se nujno prenašajo tudi na napore vlade v zvezi z nujnostjo, da bi prišlo do hitrih razgovorov in sporazumov med silami levega centra za konstruktno in koerentno politiko v ustanavljajočih se deželah, v pokrajinah in občinah. Rumor v tej zvezi nadalje govori o politični stabilnosti in pravi, da brez splošne proučitve niso možni politični rezultati.

Predsednik vlade Rumor je takoj po koncu seje ministrskega sveta, ki se je pričela ob 12.25 in končala ob 12.40 odšel najprej k predsedniku republike, kateremu je sporočil vladno ostavko, nato pa še predsedniku senata in poslanske zbornice.

Ob zaključku ministrskega sveta je podpredsednik vlade De Martino izjavil: «Sklep, da se začne z vladno krizo v težavnem položaju, ko vsa država in vsi delovni ljudje pričakujejo rešitev nujnih življenjskih vprašanj, predstavlja politično napako, katere socialisti ne morejo odobravati. Obstoječe težave, ki so značilnost koalicije različnih strank z različnimi zahtevami, niso bile takšne, da bi opravičevale vladne krize. Lahko se bojimo, da se bodo obstoječa vprašanja še zaostrila, da gremo v novo razdobje negotovosti in da se bo pomanjkanje vlade negativno odrazilo na gospodarski in finančni položaj ter končno, da ponavljanje kriz brez trajnih rešitev sibi republiške ustanove».

De Martino je nadaljeval, da socialisti vztrajajo na stališčih, ki so jih sprejeli pred in med volilno kampanjo, da se bodo po njih moči uprli tem nevarnostim v prepričanju, da Italija ne potrebuje krize, temveč dolgo razdobje demokratične stabilnosti ter vlade, ki hočejo in ki morejo ustvarjati politiko reform in demokratičnega napredka v skladu z izidi volitev od 7. junija.

Tajnik PSU Mauro Ferri je dejal, da je predsednik vlade Rumor koherentno zaključil, da je politični položaj postal nevzdržen.

Tajništvo PSU je že pred časom ugotovilo nevzdržnost stališč socialistov z linijo levega centra. Tako ni bilo mogoče več iti dalje. Socialni in gospodarski položaj zahteva homogeno in učinkovito politično vodstvo, brez katerega se ne obnavlja zaupanje v državi in se ne rešijo vprašanja povečanja investicij ter uveljavljanja odgovornih reform.

Minister Gatto je dejal, da gre za prvo krizo do katere je prišlo brez vsakršne priprave javnega mnenja in da meni, da prebivalstvo krize ni pričakovalo.

Minister za proračun in gospodarsko načrtovanje Giolitti se je strinjal z negativnim stališčem, ki ga je že izrekel podpredsednik vlade De Martino ter dodal, da sklep o krizi nasprotuje tako političnemu pomenu volilnih izidov 7. junija, kot tudi nujnosti, da se izvedejo določeni ukrepi za reševanje gospodarskega in finančnega položaja ter glede katerih je vlada že sprejela določene pozitivne ukrepe.

Minister za delo Donat Cattin pravi, da ni mogoče v resnici misliti, da je odstop Rumorja in njegove tretje vlade prišel povsem nepričakovano. Največ kar se lahko meni, da se je zgodilo to, kar so številni predvidevali. Pretekli teden je bilo težko dobiti koga, ki bi bil pripravljen zastaviti en sam gumb za bodočnost vlade po oktobru. Stranka krize je torej ponovno v polni akciji in ni pomembno, če je nastopila nekoliko prezgodaj, temveč je važno, da državljani ne morejo razumeti razlogov za krizo. Dejansko kriza slabša gospodarski položaj, ki do sedaj ni bil tako slab, čeprav mu je bilo treba posvečati veliko pozornost. Zaradi krize se odlašajo reforme in postajajo vedno slabši odnosi s sindikati. Kriza zaostruje politična stališča in prepušča ladjice novih dežel brez poveljnikov, da se same bore z valovi. Predvsem pa kriza ne nastaja slučajno, temveč odgovarja stališčem onih, ki bi hoteli iti nazaj. Treba je premagati ta manever, ki je bil napravljen na hladno brez politične razprave. Za sedaj ni ničesar še zamujeno.

Tajnik PRI La Malfa je dejal, da odraža izjava predsednika vlade Rumorja na seji vlade nekatere izmed resnih zaskrbljenosti, ki jih je PRI izrekla v zadnjih dneh. Vlada levega centra, ki je izvedla deželne volitve, se je ustvarila s perspektivami gospodarskega in finančnega stanja, ki se niso uresničile. Republikanci so hoteli osredotočiti pozornost političnih sil na ta vprašanja in so predlagali sklicanje sestanka na vrhu, da bi obravnavali prav gospodarska in finančna vprašanja. Med sestankom pa je postalo jasno, da obstajajo resnične ocene glede teh vprašanj med člani vlade in je bilo logično, da je predsednik vlade napravil nujne zaključke.

La Malfa nadaljuje, da ni prišlo do različnih stališč samo o gospodarskih in finančnih vprašanjih, temveč tudi o sestavi deželnih, pokrajinskih in občinskih svetov, pri čemer so razne stranke ostro vztrajale na svojih stališčih. V tej zvezi je ugotovil, da je dokaj problematična obnovitev vlade na istih osnovah. Nadaljeval je, da se kriza med strankami levega centra zaostruje.

Izvršni odbor krščanske demokracije se bo sestal jutri ob 18. uri na sedežu na Trgu del Gesù. Danes se je sestalo tajništvo PSU ob prisotnosti načelnikov parlamentarnih skupin, ki je potrdilo izjavo tajnika stranke Ferrija. Izvršni odbor socialdemokratov se bo sestal v sredo ob 10. uri.

Tajnik KD poslanec Forlani je izjavil, da vsaka vladna formula zahteva sodelovanje med strankami, ki jo podpirajo, in to jasno in lojalno sodelovanje. Ko je z veliko težavo uspelo ustvariti koalicijo, ki ji je predsedoval Rumor, so se predstavniki štirih strank strinjali, da predstavlja osnovo postopno urejevanje in konkretna akcija vlade, da se premostijo nasprotja ki so izhajala iz socialističnega razkola in ki so privedla

(Nadaljevanje na 6. strani)

Predsednik vlade Mariano Rumor

Tajnik PSI Manciai

Tajnik PRI La Malfa

Tajnik PSU Ferri

Tajnik KD Forlani

NA NEDELJSKI PROSLAVI DNEVA BORCA V POSTOJNI

Predsednik ZKS France Popit poudaril pomembno vlogo narodnostnih manjšin v razvijanju odnosov med sosedoma

«Prav v odnosu do narodnostne manjšine, zagotavljanja njenih pravic in njenega položaja se najbolje zrcali pripravljenost za razvoj in poglabljanje prijateljskega sodelovanja med obema sosedoma» - «Tisto, kar je doslej v mednarodnem pravnem pogledu regulirano kot začasno, je treba pretvoriti v trajno»

POSTOJNA, 6. — Na novem parkirišču pred postojnsko jamo je bila včeraj dopoldne osrednja slovesnost ob dnevu borca za kraško - notranjske občine. Prireditev je bila združena s podelitvijo domicila Notranjskemu odredu. Na slovesnosti je govoril predsednik Zveze komunistov Slovenije France Popit.

Proslava ob 25-letnici osvoboditve in dneva borca bi morala biti že v soboto, na sam praznik, pa so jo zaradi slabega vremena preložili za en dan. Včerajšnje lepo vreme pa je privabilo v Postojno veliko množico ljudi, med njimi nekdanje borce Notranjskega odreda in drugih partizanskih enot, ki so se med vojno borile v tem delu Slovenije. Navzoči so bili mladi vojaki postojnske garnizije, ki danes nadaljujejo tradicije narodnoosvobodilnih enot.

V slavnostnem govoru je predsednik Zveze komunistov Slovenije France Popit najprej spregovoril o pomenu praznovanja dneva borca, dneva, ko se spominjamo vseh preštevilnih žrtev, ki so padle za našo svobodo. Ko je govoril o silah miru in napredka, ki so se okrepile v svetu v zadnjih 25 letih, je predsednik Popit poudaril, da se dandanes žal še vedno nadaljujejo vmešavanja v notranje zadeve malih držav, ob tem pa se po njegovih besedah pojavljajo zamisli o delitvi sveta na interesne sfere.

Del govora je France Popit posvetil urejanju odnosov s sosednimi državami in predvsem izvrstnim odnosom, ki obstajajo med Italijo in Jugoslavijo.

«Jasno je — je v tej zvezi dejal predsednik ZKS, — da v naši globalni mednarodni politiki nikdar nismo zapostavljali evropskih problemov, temveč smo jim vedno posvečali veliko pozornost. Pri tem želim posebno poudariti, da smo z dejanskim reševanjem problemov v odnosih z našimi sosedi, s stalnim razvijanjem sodelovanja s sosednimi državami bistveno prispevali k urejanju odnosov med vsemi evropskimi državami in k naporom za učvrstitev miru v Evropi. O tem zelo jasno govori primer naših odnosov s sosedno Italijo, s katero smo razvili visoko stopnjo medsebojnega sodelovanja.»

«Jugoslavija in Italija — je nadaljeval France Popit — sta svoječasno dali primer Evropi in svetu, kako se težki problemi medsebojnih odnosov lahko uspešno rešujejo, če se k problemom pristopa realistično, z dobro voljo, z medsebojnim spoštovanjem in doslednim izvajanjem načel Združenih narodov. Kljub izredno zaostrenim odnosom, kljub težkim sporom in problemom, ki so nekdaj obstajali med nami in Italijo kot posledica imperialistične politike in krivic storjenih slovenskemu narodu, smo vendarle uspeli, da te odnose ne samo normaliziramo, temveč da jih vsestransko razvijemo. Razen tega smo dokazali, da je možno sodelovanje z deželami z različnimi družbenimi ureditvami pod pogojem spoštovanja enakopravnosti. Odprta jugoslovansko - italijanska meja je bila prvi primer v svetu takšnega sodelovanja in praksa, ki se je vse bolj razvijala in poglabljala ob odprti meji, je bila hkrati pomemben prispevek Jugoslavije in Italije v prizadevanjih za zmanjševanje mednarodne napetosti v Evropi in za reševanje odprtih problemov tako evropskih kot svetovnih.»

«Prav zaradi pomena takšnih jugoslovansko - italijanskih odnosov — je poudaril France Popit — bi bilo povsem zgrešeno, če bi se tako na naši kot na italijanski strani zadovoljevali z onim, kar smo že dosegli. Mislim, da je tako v našem kot v italijanskem interesu, prav tako pa tudi v širokem evropskem in mednarodnem, da se jugoslovansko - italijanski odnosi dalje razvijajo in poglabljajo. To pomeni, da tudi ne bi smeli dovoliti tistim silam, ki delujejo v smislu stagnacije naših odnosov, čeprav so dobri. Po vsem tem smatram, da lahko v jugoslovansko - italijanskih odnosih storimo pomemben korak naprej, da se rešijo še preostala odprta vprašanja, da se tisto, kar je doslej v mednarodnem pravnem pogledu regulirano kot začasno, pretvori v trajno. Rešitev obstoječih problemov ne kaže niti prikrivati niti odlašati, kajti z enim kot drugim bi storili slabo uslugo resničnim interesom Italije in Jugoslavije.»

Tu je predsednik Zveze komunistov Slovenije poudaril vlogo narodnostnih manjšin v razvijanju teh odnosov in v tej zvezi dejal: «Tudi v prihodnje bodo pomembno vlogo v naših odnosih igrale narodnostne manjšine, italijanska pri nas in slovenska v Italiji. Vedno smo upravičeno poudarjali, da so manjšine most prijateljstva in sodelovanja in da so prav v odnosu do narodnostne manjšine, zagotavljanja njenih pravic in njenega položaja najbolje zrcali stopnja pripravljenosti za razvoj in poglabljanje prijateljskega sodelovanja med obema sosedoma.»

France Popit se je nato spomnil časov osvobodilnega boja, boja za nacionalno in socialno osvoboditev ter v tej zvezi izrazil prepričanje, «da bi bili prav tako vsi, kot so bili v letih 1941-1945, ne glede na starost, pripravljeni tudi danes braniti tiste družbene in moralne vrednote, po katerih se uravnava naša družba in ki so rezultat naše revolucije.»

«Zaradi vedno bolj pereče mednarodne situacije in geopolitičnega položaja Jugoslavije — je nadaljeval predsednik ZKS — oprti na izkušnje narodnoosvobodilne borbe, v neomejenem zaupanju v iniciativo in ustvarjalno moč ljudskih množic, povezujoč se z vsemi progresivnimi silami na svetu, je prav, da se pripravljamo že v miru, zato da bi bili sposobni v primeru kakršnegakoli poskusa posega po naši neodvisnosti, dostojno odgovoriti. Ideja o splošnem ljudskem odporu dobiva v konkretizaciji brezrezervno podporo delovnih ljudi. Moderno organizirani in opremljeni Jugoslovanski ljudski armadi se danes že lahko postavijo ob bok enote pripadnikov teritorialnih enot: Dobro organizirane, sposobne in bojno pripravljene bi reagirale učinkovito, kakor hitro bi bilo to potrebno.»

Zatem je govoril predsednik občinske skupščine v Postojni Miran Fajdiga. Orisal je borbeno pot Notranjskega odreda in zasluge, ki jih je imela ta partizanska enota za razvoj narodnoosvobodilnega gibanja na področju občin Postojna, Cerknica in Ilirska Bistrica. Povedal je tudi, da je občinska skupščina Postojna na slavnostni seji letos v aprilu podelila temu odredu domicil. V kulturnem sporedu so sodelovali recitatorji iz Prestranka ter moški pevski zbor in godba Svobode iz Postojne.

Po govoru predsednika Popita je predsednik občinske skupščine Postojna Miran Fajdiga prebral odlok o podelitvi domicila Notranjskemu odredu. Ob včerajšnjem praznovanju so v prostorih osnovne šole odprli razstavo o boju te znane partizanske enote, vse prisotne borce pa so po zborovanju odpeljali na ogled Postojnske jame.

Stališče sindikalnih organizacij CGIL, CISL in UIL

Sindikalne organizacije CGIL, CISL in UIL so preklicale vsedržavno splošno stavko, s čimer je bila preklicana tudi stavka časnikarjev in tiskarjev in je naš list danes redno izšel.

RIM, 6. — Sindikalne organizacije CGIL, CISL in UIL so sklenile, da prekličejo splošno stavko, ki bi morala biti jutri po vsej Italiji. Sklep so sprejeli na skupnem sestanku, na katerem pa se niso dogovorili o enotnem sporočilu, ali točneje o razlokih za preklic stavke.

Tajništvo CGIL v svojem poročilu trdi, da predstavlja vladna kriza poskus krepke preusmeritve na desno, saj je kriza poskus, da bi propadla politika reform, ki jo zahtevajo delavci vseh sindikatov. Da se preprečijo manevri, je CGIL sklenila odpovedati generalno 24-urno stavko ter pozvala delavce, da na delovnih mestih izrazijo svojo voljo, da odločno zavrnejo kakršen koli avtoritativni poskus in da so budni proti možnim provokacijah. Izjava CGIL zaključuje, da je prav sedaj še zlasti potrebna enotnost vseh delavcev.

CISL v svojem sporočilu ugotavlja, da gre za otvoritev krize brez priprav in v tako delikatnem položaju, ko se bo negativno odrazila na političnem in gospodarskem položaju. CISL pravi, da so preklicail stavko, ker nenadoma ni več govornika in torej ni več vlade, ki je bistvena za izvedbo reform. CISL izraža svojo odločno obsodbo, da bi povezali odgovornost sindikalnih organizacij s krizo, ki je v resnici v zraku že dalj časa in ko se skuša premakniti politična os na desno.

Tajništvo UIL v svojem sporočilu potrjuje pravilnost reform, ki so jih enotno zahtevale vse sindikalne organizacije. UIL pravi, da so morali preklicati stavko, ker ni več političnega zagovornika sindikatom, ostanejo pa veljavni razlogi za sindikalno akcijo in globoke potrebe za preosnovo italijanske družbe. Stališče UIL zaključuje, da bodo ocenjevali novo vlado, kako bo sprejela sindikalne zahteve v svoj program.

Minister za delo Donat Cattin je komentiral enotni sklep treh sindikalnih organizacij in je dejal, da mora podčrtati velik čut odgovornosti, ki so ga dokazali voditelji treh sindikalnih organizacij, ki so sklenili, da prekličejo generalno stavko in niso napravili tako, kot so nekateri finančni krogi, ki širijo alarmantne vesti.

Corti, odgovoren za delo pri PSU, pa je dejal, da preklic stavke ponovno potrjuje, da je šlo za politično stavko, ki je bila naperjena za zaostritev gospodarsko-političnega položaja, v katerem je delovala koalicija levega centra. Corti polemizira s sindikalisti in zlasti z demokratičnimi sindikalisti, ki se prepogosto pustijo povleči v akcije, ki jih želi in izkorišča komunistična partija.

Organizacija katoliških delavcev ACLI pravi, da se strinja s pravilno in odgovorno odločitvijo sindikalnih konfederacij, pri čemer pa istočasno podčrtuje utemeljenost zahtev, na katerih temelji delavska borba za reforme.

Stavka v podjetju FIAT

TURIN, 6. — V nekaterih obratih Fiat so danes stavkali tri ure zaradi tega, ker je podjetje sklenilo še prejšnji teden, da suspendira 12.000 delavcev.

RIM, 6. — Zaradi vladne krize je bil napovedani obisk zahodnonemškega zveznega kancleria Willyja Brandta v Italijo odložen. Pač pa bo prišel Brandt 13. t.m. v Rim, kjer ga bo sprejel papež.

VOJAŠKI OBRAČUN ŠESTIH MESECEV BOJEV

Južnovietnamska FNO zadala Američanom hude zgube

Obisk kamboškega zunanjega ministra v Sajgonu

SAJGON, 6. — Radio Fronte narodne osvoboditve Južnega Vietnama je objavil danes obračun prvih šestih mesecev vojaške dejavnosti v letošnjem letu. Po teh poročilih je bilo 230 tisoč sovražnih vojakov onesposobljenih za boj, 9 200 letal je bilo sestreljenih, 10 tisoč vojaških vozil uničenih. Prav tako je bilo uničenih 250 čolnov, 1500 topov in 500 vojaških skladišč. Osvobodilne sile so tudi zaplenile 8.500 pušk.

Oddajnik FNO je poročal, da so številne «strateške postojanke odpravili» ter da so osvobodili važne pokrajine. Nixonova vlada je po mnenju radijskega komentatorja izolirana v sami Ameriki in v svetu, medtem ko se mora sajgonska uprava ubadati z energično in vztrajno politično opozicijo v mestih kot so Sajgon, Can Tho, Da Lat in Hue ter z nepremostljivimi kontradikcijami. Radio FNO je končno pozval vse borce, naj ostanejo tesno povezani z ljudstvom za dosego novih velikih zmag.

Na južnovietnamskih bojiščih je bilo danes razmeroma mirno, če izvzamemo silovit napad osvobodilnih sil na bivšo kraljevo prestolnico Hue, na katero je padlo več 122-milimetrskih raket. Enote FNO so napadle tudi druga štiri južnovietnamska mesta.

Tudi v Kambodži je bilo danes zatišje. Vojaški glasnik je povedal, da so Sihanukovi partizani zapustili svoje položaje okrog templjev v Angkor Vatu, pač pa se držijo nekaj starodavnih svetišč okrog bližnjega Siem Reapa. Ni znano, kdaj so se osvobodilne sile umaknile. Danes so oddelki kamboških padalcev napadli templje, ki pa so jih našli prazne.

Na diplomatskem področju beležimo danes nenaden obisk novega kamboškega zunanjega ministra Koun Vicka v Sajgon, kjer se je sestal z ameriškim državnim sekretarjem Rogersom. Vick, ki je postal minister pretekli teden, ko so preosnovali Lon Nolovo vlado, je dospel v južnovietnamsko prestolnico, ko je bila tu v teku konferenca zunanjih ministrov šestih držav, ki imajo čete v Vietnamu. Tako se je imel priliko sestati tudi z zunanjim ministrom Tajske Komanom, Avstralije McMahonom, Južne Koreje Čojem in Južnega Vietnama Lamom. Avstralski zunanji minister je napovedal, da bo njegova vlada poslala pomoč Kambodži v obliki vozil, opreme in pomožnega materiala, da pa ne bo poslala vojakov. Avstralska vlada namerava tudi v kratkem odpoklicati v domovino 800 do 8000 vojakov, ki jih ima sedaj v Južnem Vietnamu.

Princ Sihanuk, ki so ga včeraj v Phnom Penhu pred montiranim procesom obsodili na smrt (seveda v odsotnosti), se je danes v Pekingu sestal s Čuenlajem, ki je po srečanju podal izjavo, v kateri izraža prepričanje v končno zmago kamboškega ljudstva proti imperialističnemu agresorju ter podporo 700 milijonov Kitajcev boju kamboškega in drugih indokitajskih narodov za osvoboditev.

V SKLADU Z NAVODILI VSEDRŽAVNIH SINDIKALNIH ZVEZ

Splošna stavka preklicana tudi v Trstu Skupščine delovnih kolektivov v tovarnah

Poziv delavcem, naj se redno vrnejo na delovna mesta - Polemična stališča krajevne CCdL-UIL

Splošna stavka je bila, po odstopu Rumorjeve vlade, preklicana. Delavci in uradniki se bodo redno vrnili na svoja delovna mesta. V tovarnah in večjih obratih bodo sklicane v teku dneva skupščine delovnih kolektivov, tudi v skladu s pozivom najmočnejše delavske organizacije CGIL, naj «se na delovnih mestih dokaže odločna pripravljenost zavrniti vsak poskus reakcionarne pustolovščine» in «budnost pred vsakim poskusom izzivanja». Delovnim kolektivom bodo, po pravici, ki jim jo dajeta zakon o pravicah delavcev in niz delovnih pogodb, spregovorili sindikalisti ali pa predstavniki tovarniških svetov.

Sindikalna vodstva, ki so se sestala v večernih urah, so v glavnem vzela na znanje sklep vsedržavnih tajništev in natisnila letake s pozivi sindikalnih «vrhov» delavcem. Letaki bodo razdeljeni pred tovarnami in v tovarnah samih.

Pač pa je svoje stališče zavzela delavska zbornica CCdL v Ul. Duca d'Aosta. Strinja se namreč s vsedržavnim stališčem UIL, kateri pripada, toda obenem dodaja še svojo oceno splošnega in krajevnega položaja.

«Vodstvo CCdL je soglasno izrazilo svoje zadovoljstvo, ker je bila splošna stavka preklicana spričo odstopa Rumorjeve vlade. Nadaljevanje stavkovnega gibanja bi namreč bilo neopravičljivo v odsotnosti nasprotne strani».

Izjava CCdL se tu spušča v polemiko z vsedržavnimi vodstvi sindikalnih zvez, ko zatrjuje, da bi ta «morala poglobiti svoje zadržanje glede načina, kako je bil izpeljan ta nastop za reforme. Brezpogojno bo treba odpraviti vsak politični aspekt eventualnega boja, ki bo moral biti zgolj sindikalnega značaja».

Končno priliva CCdL olja na genj tudi na krajevni ravni, ko opozarja na polemiko, ki je potekala med sindikati v Trstu, pred sklicanjem shoda na Goldonijevem trgu. CISL je namreč dala tokrat svojega govornika, v skladu s splošnim stališčem in načelom, da govori en sam sindikalist v imenu treh sindikalnih zvez. To se je vedno dogajalo, od jeseni dalje, povsod v Italiji, ni pa prišlo do izraza v Trstu zaradi žolčnega spora med CCdL in CISL, ki sta se razdružili šele pred nekaj leti. CCdL obtožuje sindikalist Vita Scalio, ki bi moral govoriti na Goldonijevem trgu, da je bil odločilni dejavnik razkola v vrstah stare delavske zbornice CCdL in nastanka same CISL. Še pred nekaj dnevi je CCdL zahtevala, naj se praksa enotnega govora (kot druge krati) ne upošteva in naj spregovori na shodu tudi njen predstavnik Aride Rossi za UIL. Čeprav so bili lepaki že natisnjeni, sta morali CGIL in CISL ta pogoj sprejeti in dodati še tretjega govornika, tajnika NDZ CGIL Livia Saranza.

CCdL obtožuje CISL tudi zato, ker je odklonila demokratični predlog o posvetovanju «na bazi» v sektorju državnih in drugih javnih uslužbencev, za kar pa sta se zavzemali sindikalni zvezi CGIL in CCdL.

S pismeno nalogo iz slovenščine danes začetek velike mature

V soboto se je na vseh slovenskih nižjih srednjih šolah na Tržaškem zaključila mala matura, včeraj pa so bili na glasnih deskah posameznih šol že razobešeni izidi. Seznam dijakov, ki so uspešno zaključili nižjesolsko šolanje bomo objavili v naši jutrišnji številki.

Danes zjutraj pa se je na vseh slovenskih in italijanskih višjih srednjih šolah pričela velika matura. Na slovenskih šolah bodo, kot znano, dijaki danes pisali pismeno nalogo iz slovenščine, jutri pa nalogo, ki so si jo sami izbrali, nakar bodo sledili ustni izpiti.

Vpis v srednje šole podaljšan do 22. t.m.

Šolski skrbnik sporoča, da je rok za predložitev prošenj za vpis ali za ponoven vpis v zavode in srednje šole prve in druge stopnje ter šole za umetnostno vzgojo, podaljšan do 22. julija 1970.

● **Urad pokrajinskega sanitarnega inšpektorja** je izdal odlok o ponovnem odprtju rokov za sprejem prošenj za potrdila o pravici uporabe strupenih plinov, za katero je predvideno posebno dovoljenje. R : zapade 10. septembra letos, prošnje pa je treba nasloviti pokrajinskemu sanitarnemu inšpektorju (Ufficio del Medico Provinciale) v Ul. delle Zudecche 1.

Z OBJAVO V URADNEM LISTU FURLANIJE-JULIJSKE KRAJINE

Od danes velja zakon o podporah izseljencem in njihovim družinam

Ustanovljena posebna deželna konzulta za izseljenstvo - Podpore za šolanje otrok izseljencev in njihovo namestitev v dijaških domovih - Podpore tisku za izseljence

Uradni vestnik dežele Furlanije-Julijske krajine je v svoji zadnji številki objavil besedilo zakona o podporah emigrantom in njihovim družinam. Zakon je bil sprejet, kot se bralci gotovo spominjajo, po daljših prepirih zaradi vladne zavrnitve prvotnega besedila in uvedbi novih popravkov, proti katerim so se izrekli predstavniki leve opozicije.

Trije so cilji, ki jih zakon predvideva: pomoč družinam in emigrantom samim z ustreznimi podporami, zakonska ureditev predstavniških organov izseljencev v tujini in ureditev njihovih odnosov z deželno vlado, podpore tistim izseljencem, ki bi se radi, po daljšem času, vrnili domov in si tam uredili delovno mesto.

Glede druge točke, se pravi ureditev zakonitih predstavništev izseljencev in njihovih organizacij, določa zakon, da bo odslej obstajala posebna izseljenska konzulta. Naloge te konzulte, v kateri bodo predstavniki vseh izseljenskih organizacij iz Furlanije - Julijske krajine, in torej tudi Društvo slovenskih izseljencev iz Slovenske Benečije, bo izdelovanje predlogov deželni vladi na področju gospodarskega načrtovanja, izhajajoč predvsem iz potreb izseljeništva in vprašanja polne zaposlitve v deželi; konzulta bo nadalje izdelovala predloge deželni vladi o podporah in oblikah te pomoči emigrantom samim, kakor tudi njihovih družinam, ter nadzorstvo o kriterijih, s katerimi bo deželna vlada uresničila te pobude.

Zakon predvideva nadalje posebne podpore revnejšim izseljencem in njihovim družinam ter poverja ustreznim občinskim upravam, v krajih, kjer so izseljenci doma, da podelijo naslednje oblike podpor: povračilo potnih stroškov emigrantom, ki bi se po dveletni odsotnosti, vrnili domov zaradi invalidnosti, dosežene starosti, ali tudi zato, ker se vračajo na novo delovno mesto doma ali v kakem drugem središču Furlanije - Julijske krajine.

Delavcem, ki bi se po dveh letih odsotnosti vrnili domov in iskali novo delo bo dežela podelila posebno podporo v tem smislu.

Dežela bo plačala bolniške ali druge stroške za tiste starejše emigrante, ki bi se po dolgi odsotnosti, vrnili domov in bi jim družina ne mogla nuditi ustrezne zdravstvene ali druge podpore. Izredne podpore bo deželna vlada podelila tudi tistim emigrantom, ki bi se znašli v izredno hudih gospodarskih neprilikah. Iz istih vzrokov je občinskim upravam podeljena pristojnost kritja stroškov za pošiljanje otrok emigrantov v posebne počitniške kolonije. Za to smejo zaprositi emigranti, ki so v tujini že več kot eno leto. Stroške, ki jih bodo občine imele, bo dežela krila iz svojega.

Zakon predvideva tudi izredne podpore otrokom izseljencev, ki bi se radi šolali v deželi. Tem bo dežela izdala posebne študijske štipendije in delno krila stroške za njihovo namestitev v ustrezne dijaške domove. (Pri tem lahko samo pripomnimo, da bi v primeru beneških emigrantov v tujini, morala biti dana možnost, da se šolajo v svojih slovenskih šolah in namestijo v svojih, slovenskih dijaških domovih).

Deželna uprava bo tudi finansirala tečaje za kvalifikacijo in prekvalifikacijo delavcev in tehnikov, ki živijo v izseljeništvu in bi se radi ponovno vključili v deželno gospodarsko stvarnost, potrebujejo pa ustrezno kvalifikacijo ali se morajo prekvalificirati. Prav tako bo dežela podorla ustanove in organizacije, ki bodo nudile emigrantom ali njihovim družinam, ustrezno socialno ali drugo pomoč in razvijajo v tem smislu ustrezno dejavnost.

Tudi za obnovitev domačij in stanovanj predvideva dežela s posebnim zakonom ustrezne podpore, prav tako pa bo dežela finančno podprla izdajanje in tisk člankov ali tudi celih publikacij, katerih namen bi bil utrditi vezi med izseljenci in domačim krajem, oziroma deželo Furlanijo - Julijsko krajino.

Za triletno obdobje 1970-1973 bo dežela podelila podpore za skupnih 150 milijonov lir letno, torej skupaj 450 milijonov lir.

Bodo na pomol VII pristajala vojna letala in helikopterji?

Ministrstvo za javna dela v Rimu je izdalo okrajnemu vojaškemu poveljstvu dovoljenje, da uporablja pomol VII za pristanek vojnih helikopterjev in lahkih letal? Tako trdijo v svojem vprašanju, za katero zahtevajo takojšen in pismen odgovor, poslanci PSIUP Lattanzi, Amadei in Granzotto.

Na ta način, ugotavljajo psiupovski predstavniki, bodo dela na pomolu otežkočena in bo ta izročen pristaniški ustanovi v uporabo z zamudo, kar pa predstavlja nedvomno gospodarsko škodo.

● **Zadnjega avgusta zapade** rok za predložitev prošenj za natečaj, ki ga je razpisal pokrajinski protituberkulozni konzorcij (Piazza Sansovino 3), ki sprejme v službo enega vratarja-voznika. Prosilci morajo imeti diplomo enotne srednje šole in vozniško dovoljenje vrste «D» in morajo biti stari od 21 do 30. let.

Za vsako drugo informacijo naj se prosilci obrnejo na pokrajinski protituberkulozni urad na Trgu Sansovino 3 (tel. 93-533 ali 76-27-47).

● **Danes, 7. julija,** bodo pri ministrstvu za finance spet žrebali številke državne loterije, v kolikor se je prekinila stavka osebja. Jutri bodo izžrebali številke za listke od 15 do 18. junija, združeno z ENALOTTO št. 28. V soboto bodo žrebali listke, ki bi jih morali žrebati 23. junija z ENALOTTO št. 25, za ostale pa bo datum še določen.

Nedeljske tatvine vozil

V nedeljo so se na osrednjem in raznih komisariatih agentov javne varnosti javile kar štiri osebe, ki so prijavile tatvino svojih avtomobilov, vesp in motornih koles.

Prvi se je zglasil 28-letni Sergio Carrino iz Ul. Trevisani 8, ki je prijavil tatvino svojega fiata 1200.

19-letnemu Gabriellu Fioriniju iz Ul. Piccardi 68 so neznanci ukradli motorno kolo «Ciao», 38-letnemu Tullliju Tommasiniju iz Ul. Pindemonte 10/1 pa vespo «150».

Nedeljski dolgoprstneži so se kot zadnjo tatvino spravili na avto alfa romeo, last 40-letnega Ferruccia Verbaccija z Vrdelske ceste štev. 10/2.

Vsa ukradena vozila so bila parkirana v bližini stanovanj lastnikov.

● 49-letni Giovanni Pieri iz Ul. Giacinti 10 je včeraj prijavil komisariatu iz Barkovelj tatvino radijskega tranzistorja, ki so mu ga neznanci ukradli ponoči iz avta fiat 750.

Partizani in aktivisti NOB: spomnite se Cerknega !

V NEDELJO NA «JAMI»

Lepo uspela boljunska «šagra» z bogatim kulturnim programom

Slikarski ex tempore mladih slikarjev, koncert godbe iz Brega in nastop šolske folklorne skupine

Šagre so bile v naših vaseh tradicionalne prireditve, ki so se iz leta v leto vrstile ob določenih dneh. Šagra je postala tradicija tudi v Boljuncu. Hkrati pa začenja boljunska šagra dobivati tudi na svoji vsebini, tako da postaja program vedno bogatejši. To še posebej velja za nedeljsko šagro.

Lepo poletno vreme je privabilo v Boljunec kar precej ljudi, posebno proti večeru, ko so se ljudje vračali s kopanja ali krajših izletov. Razveseljivo je, da smo na nedeljski šagri v Boljuncu opazili zelo veliko mladine, domače iz Brega, pa tudi iz mesta in od drugod. Sicer je res, a je šagra zabavna prireditev in je zato logično, da je mladina navzoča, toda program letošnje šagre v Boljuncu ni bil le zelo pester, pač pa tudi na določeni kulturni ravni.

Prav gotovo spada v ospredje kulturnega dela prireditve «ex tempore» slikarsko tekmovanje, ki so ga organizatorji priredili za vse šolarje in srednješolce breških vasi. Tega tekmovanja se je udeležilo tokrat 20 otrok v starosti med šestim in štirinajstim letom. Res zanimivo je bilo gledati mlade «umetnike», kako so si iskali motive in položaje in pri tem plezali celo na skale in na zidove, da bi našli primernejši «objekt», ki jih «Na Jami» v Boljuncu ne manjka. Ta kotiček je prav gotovo tako bogat, da bo v njem ali iz njega našel motiv vsakdo.

Nastop folklorne skupine «na Jami»

Žirija, ki so jo sestavljali prof. Avgust Černigoj, prof. Boris Zuljan in učiteljica Marija Vidmar, je izbrala štiri najlepše slike in proglasila za najboljša «umetnika» do 9 let starosti Mitjo Zonta, ki je dobil prvo nagrado in Savino Kozina, ki je dobila drugo nagrado. Med večjimi pa sta bila nagrajena Dorijan Žerjul, ki je dobil prvo nagrado in Franko Kraljič, ki je dobil drugo nagrado.

V kulturni del programa nedeljske šagre v Boljuncu, ki so jo priredili boljunski fantje in dekleta, spada tudi koncert godbe na pihala iz Brega, ki je izvajala umetniške kompozicije, narodne pesmi in tudi kako koračnico.

Pohvaliti moramo tudi folklorno skupino slovenskega trgovskega zavoda «Žiga Zois» iz Trsta, ki je v stiliziranih nošah nastopila z raznimi prvenstveno slovenskimi, pa tudi s plesi drugih jugoslovanskih narodov.

Ko smo tako samo našteli glavne točke kulturnega dela programa, naj omenimo tudi bolj zabavni del sporeda, v katerem so se domačini in gostje, moški in ženske preizkušali v raznih veščinah, kot na primer v razbijanju glinastih loncev, v nošnji jajc v žlici v ustih in v podobnih «umetnijah», da je bilo šale in smeha na pretek. Zmagovalci pri teh tekmah so bili seveda nagrajeni z vinom, klobasami in podobnimi dobrotami. Teh pa je bilo na voljo tudi drugim, ker so bile stojnice krepko založene, tako da so bili tudi s to platjo prireditve zadovoljni prav vsi.

Okoli devete ure zvečer pa so začeli igrati člani ansambla «Kras», ki so zabavali mlado in staro, ki se je vrtelo do pozno v noč. Isti ansambel je igral tudi sinoči.

NA SEJI IZVOLJENIH SVETOVALCEV

KPI ZAHTEVA SKLICANJE POKRAJINSKEGA SVETA

Polemična nota socialdemokratskega tajništva proti «frontizmu» PSI do KPI in zadovoljstvo zaradi preklica stavke

Tržaška federacija KPI je izdala včeraj tiskovno sporočilo o seji izvoljenih svetovalcev v pokrajinski svet, ki je bila 3. julija. Na njej so izvolili načelnika skupine, ki bo, kot doslej Mario Colli, in tajnika, ki bo Piero Panizon.

V svoji izjavi obsoja skupina izvoljenih pokrajinskih svetovalcev KPI poskuse odložiti sklicanje pokrajinskega sveta do jeseni. Nasprotno zahtevajo svetovalci KPI, naj se svet nemudoma skliče in s tem odpravi komisarska uprava, ki je itak trajala predolgo. To terja, po mnenju komunistov, tudi resen položaj tržaškega gospodarstva, neodložljivi problemi pokrajinske umobolnice in pokrajinskih uslužbencev, ki od 1968 čakajo na ureditev svojih razmer.

KD in PSU — pravi poročilo — v teh okoliščinah nadaljujeta izzivanja in intrige ob sklicevanju na formulo štiristranske levosredinske koalicije, medtem ko ta oblika koalicije obstaja samo na papirju, aritmetično, ne pa politično, zaradi ostrih sporov med njenimi komponentami. KPI je zato naslovila na «druge demokratične sile» poziv, naj se zavzemajo za takojšnje sklicanje sveta in ostvaritev take uprave, mimo antikomunističnih diskriminacij, ki bi ščitila splošne koristi prebivalstva.

Socialdemokratsko tajništvo se je na včerajšnji seji izreklo za stališče, ki ga je PSU zavzela ob vladni krizi, in pri tem izkoristilo priložnost za nov napad na PSI, katero obtožuje da je «kriva za Rumorjev odstop, kolikor je vodila do KPI dvolično politiko.» Enako, je po mnenju PSU v Trstu, kriva tudi levica v KD.

«Politika dvojnega tira PSI in levice v KD pa grozi z odložitvijo ostvaritve levosredinskih uprav tudi na krajevni ravni», kar lahko privede — po mnenju PSU v Trstu — do «frontističnih poskusov» in «reakcionarnega protiudarca».

Tržaško socialdemokratsko vodstvo je, končno, izreklo svoje zadovoljstvo, ker je bila splošna stavka preklicana in «upanje, da bo to prisililo vsaj nekatere sindikalne sile k zdravemu premisleku», kaj ti ni mogoče, po njegovem mnenju, «zahtevati vsega in takoj».

Ciganka ukradla denar v slaščičarni Dudine

Agenti letečega oddelka kvesture so včeraj prijavili sodnim oblastem 29-letno ciganko Nerino Lacovich brez stalnega bivališča.

Mlada ciganka je predvčerajšnjim prišla s svojo 12-letno hčerko v znano slaščičarno «Dudine» na Trgu Garibaldi, last 78-letnega Nicoloja Dudine iz Ul. Castaldi, da bi prosila miloščino.

Ko je tako hodila od enega klienta do drugega, je nenadoma opazila na neki polici za pultom črno denarnico. Bliskovito je stegnila roke po denarnici, iz nje izmaknila 45 tisoč lir in prav tako bliskovito in urno vrgla denarnico v kot.

Na srečo je spretno dolgoprstko opazil sam Dudine, ki jo je do prihoda agentov zadržal v lokalu.

Ženska se bo morala zagovarjati zaradi tatvine z obtežilnimi okoliščinami.

Padel je v podpalubje

Včeraj popoldne ob 15. uri so sprejeli na nevrokirurškem oddelku bolnišnice 57-letnega Federica Vremca iz Ul. Bonomea 55, ki se je malo prej ponesrečil v starem pristanišču.

Bolničarji RK, ki so ga našli onesveščenega in krvavega v podpalubju motorne ladje «Messina», zasidrane v Starem pristanišču, menijo, da je moški iz nepojasnjenih vzrokov padel v omenjeni ladijski predel, ko je na palubi zlagal bale blaga za izvoz.

Zaradi hudih poškodb po zatilniku in lažjih kostnih poškodb, so si zdravniki pridržali prognozo.

● 37-letna jugoslovanska državljanka Sinka Meslić je prijavila osrednjemu komisariatu agentov javne varnosti tatvino 200 tisoč dinarjev. Jugoslovanka je povedala, da so ji denar izmaknili iz torbice okoli 11.20 na Ponterošu.

VČERAJ DOPOLDNE PRI MAGDALENI

V napadu blaznosti z nožem napadel taščo

Moškega, ki se je zdravil v umobolnici, so še pravočasno prijeli in razorožili

Slaboumen človek, saj je bil že 1959. leta na zdravljenju v umobolnici, je včeraj zjutraj z nožem napadel taščo in hotel nato zbežati. Na srečo so ga ujeli in sedaj je pripr v pokrajinski umobolnici pri Sv. Ivanu.

Malo pred 10. uro je morala policijska patrulja v Ul. Stancovich (Pri Magdaleni), kjer so agenti našli 27-letnega mesarja Arriga Pjerija iz Ul. Cancellieri, ki se je ruval s podivjanim možakarjem. Policijski agenti so takoj posegli vmes in so se celih 15 minut trudili, da bi moža, ki je kričal, brcal in se otepaval ljudi, spravili k pameti. Šele ko se jim je posrečilo spraviti mu na roke lisice, se je mož nekoliko umiril in se je vdan v usodo vsedel v policijski avto. Tu je ostal le do prihoda rešilnega avta Rdečega križa, s katerim so ga bolničarji, ki so ga pred tem še pošteno zvezali, odpeljali najprej v bolnišnico in nato, zaradi znakov blaznosti po naročilu dežurnega zdravnika v svetoivansko umobolnico.

Tragedija pa se je pripetila še pred prihodom policijskih agentov. 52-letni Vittorio Gezzi iz Ul. Giannelli 44, se je zjutraj močno razburil in začel z nožem groziti 71-letni tašči Giuseppini Cociancich vd. Stelli, stanujoči z njim, Gezzijeva 50-letna žena Silva je hotela s 14-letno hčerko zbežati iz hiše in poiskati pomoč, toda pobesneli mož ji ni dovolil in ji je strgal s telesa haljo. Medtem pa se je tašča zaprla v svojo sobo, toda blazni Gezzi je stekel za njo in jo najprej pretepel z ročajem metle in ji nato še večkrat zasadil 10 cm dolgo rezilo na 9 cm dolgem belem ročaju iz plastike v grlo. Priletna ženska, ki je močno krvavela, je stekla na cesto in se zatekla na dvorišče stanovanja 64-letne Lidie Callegari. Tu so jo dobili bolničarji RK, ki pa so morali še prej na lov za Gezzijem, ki je stekel preko vrta in hotel zbežati čez 3 m visoki zid. Ko so ga prijeli, so ga pustili v varstvo Pieriju, ki ga je hotel s silo in tudi s prepričevanjem zadržati do prihoda policijskih agentov, kar se mu je tudi posrečilo.

Hudo ranjeno žensko, ki je imela več 3 cm globokih in širokih ran na grlu so morali ob prihodu v bolnišnico nujno sprejeti na 2. kirurškem oddelku, kjer so si zdravniki pridržali prognozo. Rešilni avto se je vrnil v Ul. Stancovich po blazneža, ki je bil v rokah policije. Bolničarja De Bartolo in Bruno Domio sta tedaj povedala preiskovalnim organom in načelniku letečega oddelka dr. Petrosinu, ki osebno raziskuje zadevo, da je Gezzi v napadu blaznosti rinil s prsti v globoke rane svoje tašče.

VČERAJ POPOLDNE NAD KLJUČEM

Oče mrtev in sin hudo ranjen pri trčenju avta v tovornjak

Žrtvi prometne nesreče sta Rečana - Do trčenja je prišlo, ker je tovornjak zavozil na levo stran

Oče na mestu mrtev, njegov 11-letni sin pa hudo ranjen, je tragičen epilog prometne nesreče, ki se je pripetila včeraj v poznih popoldanskih urah, okoli 19. ure na bazoviški cesti, približno 200 metrov po mitnici, na ostrem ovinku nad Ključem.

Ob tisti uri je 39-letni Branko Pavletič z Reke vozil svoj alfa romeo 1750 z reško registracijo RI-28 - 38 iz Trsta proti Bazovici, na prednjem sedežu vozila je sedel njegov 11-letni sin Hardy, prav tako z Reke.

Pavletič je s precej zmerno hitrostjo privozil do znanega, precej ostrega ovinka na bazoviški cesti, ko je iz nasprotne strani prihitel tovornjak s prikolico z goriško registracijo GO - 27686, za volanom katerega je sedel 57-letni Romano Perko iz Gorice, Ul. Madonna del Fante 24.

Nepričakovano in z vso silo je veliki tovornjak, verjetno zaradi prevelike hitrosti, na omenjenem ovinku zaneslo popolnoma na drugo stran cestišča tako, da je silovito čelno trčil v reški alfa romeo.

Branko Pavletič je bil zaradi hudih kostnih poškodb, prebitja lobanje in zloma skoraj vseh reber na mestu mrtev, njegovega sina Hardyja pa so z rešilnim avtom RK z vso naglico pripeljali v tržaško glavno bolnišnico, kjer so ga zaradi hudih bolečin v vratnih vretencih in zloma nekaterih udov in kosti sprejeli na nevrokirurškem oddelku s pridržano prognozo.

Vse zadevne formalnosti o nesreči so napravili karabinjerji z bazovske postaje.

Šolske vesti

Ravnateljstvo državnega trgovskega tehničnega zavoda «Žiga Zois» v Trstu, Ulica Guardiella 13/2, sporoča, da 10. julija 1970 ob 12. uri zapade rok za vpis v prvi razred za šolsko leto 1970/71.

Do 10. julija 1970 se morajo vpisati tudi dijaki, ki so ob zaključku leta bili usposobljeni za višji razred.

Dijaki, ki bodo opravili popravne izpite v jesenskem roku, se morajo vpisati do 22. septembra 1970.

Prošnje sprejema tajništvo zavoda vsak dan od 9. do 12. ure.

Ravnateljstvo državne srednje šole «Ivan Cankar», Ul. Frausin 12, sporoča, da zapade 10. julija 1970 ob 12. uri rok za vpis v prvi, drugi in tretji razred za šolsko leto 1970/71. Dijaki, ki bodo opravili popravne izpite v jesenskem roku, se morajo vpisati do 22. septembra 1970. Prošnje sprejema tajništvo šole vsak dan od 9. do 12.

Vpisovanje v 1. razred državnega učiteljišča A. M. Slomšek v Trstu je do 10. julija. Do tega dne se morajo vpisati dijaki ostalih razredov, ki bodo izdelali v poletnem roku. Do 22. septembra pa se lahko vpišejo dijaki, ki bodo imeli popravne izpite. Natančnejša navodila so na razpolago vsak dan od 9. do 12. ure v tajništvu zavoda.

Ravnateljstvo državne srednje šole «Fran Levstik» na Proseku z oddeljenimi razredi v Sv. Križu sporoča, da 10. julija 1970 ob 12. uri zapade rok za vpis v I., II. in III. razred za šolsko leto 1970/71. Dijaki, ki bodo opravili popravne izpite v jesenskem roku, se morajo vpisati do 22. septembra 1970. Prošnje sprejema tajništvo vsak dan od 9. do 12. ure.

Ravnateljstvo drž. znanstvenega liceja «France Prešeren» v Trstu sporoča, da je vpisovanje v vse razrede znanstvenega liceja, višje gimnazije in klasičnega liceja vsak dan od 10. do 12. ure do vključno 10. julija 1970.

Dijaki, ki bodo opravili popravne izpite v jesenskem roku, se morajo vpisati do 22. septembra 1970.

Ravnateljstvo državne srednje šole «Simon Gregorčič» v Dolini sporoča, da je vpisovanje v vse razrede te šole vsak dan od 8.30 do 12.30 do vključno 10. julija.

Do 22. septembra pa se lahko vpišejo dijaki, ki bodo imeli popravne izpite v jesenskem roku.

Ravnateljstvo državne srednje šole «Fran Erjavec», Ul. Montorsino 8, sporoča, da zapade 10. julija 1970 ob 12. uri rok za vpis v prvi, drugi in tretji razred za šolsko leto 1970-1971. Dijaki, ki bodo opravili popravne izpite v jesenskem roku, se morajo vpisati do 22. septembra 1970. Prošnje sprejema tajništvo šole vsak dan od 9. do 12. ure.

Ravnateljstvo državne srednje šole sv. Cirila in Metoda z oddeljenimi razredi na Katinari sporoča, da 10. julija 1970 ob 12. uri zapade rok za vpis v prvi, drugi in tretji razred za šolsko leto 1970/71. Dijaki, ki bodo opravili popravne izpite v jesenskem roku, se morajo vpisati do 22. septembra 1970. Prošnje sprejema tajništvo vsak dan od 9. do 12. ure.

Ravnateljstvo državnega trgovskega tehničnega zavoda «Žiga Zois» v Trstu sporoča, da bo za maturante prva pismena naloga 7. julija ob 8.30, druga pa 8. julija ob isti uri.

Včeraj - danes

Danes, TOREK, 7. julija
MANICA

Sonce vzide ob 5.23 in zatone ob 20.56 — Dolžina dneva 15.33 — Luna vzide ob 8,57 in zatone ob 23.04

Jutri, SREDA, 8. julija
LIZA

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 25,5, najnižja 17, ob 19. uri 24,3 stop., zračni tlak 1019,3 pada, veter zahodnik 5 km/h, vlaga 47 odst., nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 19 stopinj.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

V dneh 5. in 6. julija 1970 se je v Trstu rodilo 22 otrok, umrlo pa je 15 oseb.

UMRLI SO: 69-letna Vitteoria Casoli por. Belpassi, 80-letni Giovanni Modez, 71-letni Francesco Kovacic, 81-letni Francesco Dibitonto, 84-letna Carmela Mezzasalena vd. Giona, 62-letna Andreina Pockar, 72-letni Egidio Di Luca, 80-letna Maria Rauber, 58-letna Valeria Vouk vd. Siega, 66-letni Gobet Rodolfo, 63-letni Francesco Curci, 88-letni Giovanni Lovrecich, 88-letna Giuseppina Franza vd. Jerman, 93-letna Luigia Schmidt, 72-letni Renato De Carli.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)

Godina, Campo S. Giacomo 1, Grigolon, Trg Virgilio Giotti 1, Ai Due Mori, Trg Unità d'Italia 4, Al S. Lorenzo, Ul. dei Soncini 179 (Skedenj).

NOCNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)

Croce Azzurra, Ul. Commerciale 26, Rossetti - Emili, Ul. Combi 19, Al Samaritano, Trg Ospedale 8, Tamaro & Neri, Ul. Dante 7.

Izleti

SPDT organizira 12. julija izlet na Creto Grauzarijo in Šernio. Izletniki se bodo peljali z osebnimi avti. Na razpolago je 13 prostih mest. Kogar zanima vzpon na omenjene vrhove, naj svoje ime javi gdč Norči, Ulica Geppa 9, tel. 31-119 čim prej, da si zagotovi mesto.

ODBOR PARTIZANOV NA OPČINAH

sporoča, da je

V. partizanski tabor

prenesen na prihodnjo nedeljo, 12. t. m.

z istim programom

Razstava NOB in knjig bo odprta še v soboto od 20. do 22. in v nedeljo od 9. do 12. in od 16. do 22. ure.

Razstave

V Mestni galeriji v Piranu je do 12. t.m. odprta razstava sodobne češkoslovaške umetnosti.

Občinska umetnostna galerija, Trg Unità d'Italia: razstavlja do 8. julija slikar Michele Piva, po rodu z Reke, živi v Vidmu.

Občinska umetnostna galerija, Trg Unità d'Italia: razstavlja do 8. julija slikar Mario Palmieri, po rodu iz Rietija, stanujoč v Trstu.

Galerija Tergeste: Do 16. julija bo razstavljal svoje jedkanice slikar Giorgio Ferletti.

Križanke - Ljubljana. Razstava likovnih del tržaškega slikarja Jožeta Cesarja.

V razstavni dvorani Ljudske knjižnice v Ul. Teatro Romano 7 je odprta razstava «Biagio Marin, podobe in dela» ob izidu izven prodaje njegovega dela «Otoške pesmi 1912-1969» (I canti dell'isola 1912-1969) pri Editoriale libraria S.p.A. na račun Tržaške hranilnice.

Od 4. do 12. julija bo v Nabrežini na glavnem trgu razstavljal salezijanec Viktor Godnic

Kino

GRAD SV. JUSTA (v primeru slabega vremena v Politeama Rossetti). Danes in jutri zvečer predstave «Royal Winnipeg Ballet», čudoviti kanadski ansambel, zmagovalec svetovnega festivala 1969 v Elizejskem gledališču v Parizu. Spored od čisto klasičnega do baleta jazz. Začetek točno ob 21.15. Predprodaja vsetopnic pri osrednji blagajni v Pasaži Protti 2, tel. 36-372.

MIRAMARSKI PARK

Danes tedenski počitek.

Circo sul ghiaccio — Cirkus na ledu — Sportno igrišče v Ul. Flavia, telefon 817-222. Predstave ob 21.15: ob četrtkih, sobotah ter na praznične dni ob 16. in 21.30.

Nazionale 16.00 «Addio Alessandra». Annamaria Pierangeli. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Eden 16.30 «Una pelle più calda del sole». Valeria Lograngе, P. Guers. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Fenice 16.00 «Katmandu». Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Grattacielo 16.00 «Il Bomm». Alberto Sordi.

Excelsior 16.00 «Alla ricerca di Gregory». Julie Christie. Technicolor.

Ritz 16.30 «I nostri mariti». Alberto Sordi, Ugo Tognazzi, Michele Mercier

Alabarda 16.30 «Rose rosse per il führer». Mia Genberg, John Garko. Colorscope.

Filodrammatico — Danes počitek, jutri «La mantide».

Aurora 16.30 «L'altra faccia del pianeta delle scimmie». Technicolor.

Cristallo 16.30 «Africa segreta». Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Capitol 16.00 «Metello». Massimo Ranieri, Ottavia Piccolo, Lucia Bosè, Tina Aumont. Technicolor.

Moderno 16.30 «L'impiegato». Nino Manfredi, Eleonora Rossi Drago, Annamaria Ferrero.

Impero 16.30 «Cuore di mamma». C. Gravina, Philippe Leroy. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Vittorio Veneto 16.30 «L'alibi». Vittorio Gasman, Adolfo Celi. Technicolor.

Ideale 16.30 «Matt Helm». Dean Martin, Stelle Stevenes. Technicolor.

Abbazia — Zaprto zaradi popravil.

Astra 16.30 «I sette senza gloria». Nigel Davemport, Nigel Green, in Harry Andrews. Technicolor.

KINO «IRIS» PROSEK

Danes ob 19.30

«PUTIFERIO VA ALLA GUERRA»

Cinemascope tecnicolor — slikanice

Darovi in prispevki

V ponedeljek, 6. t.m. bi moralo biti pravilno napisano: V počastitev spomina pok. Maria Sancina darujeta Olga in Darko Flego 3000 lir za prosvetno društvo v Skednju.

V spomin Lilijane Vrše daruje po pogrebu mladina iz Gropade 10.000 lir za PD Slovan iz Padriča.

Ob obnovitvi spomenika padlim partibanom v Gropadi, daruje družina Jurkič iz Padriča 130 2000 lir za PD Slovan.

mala diskoteka tržaške knjigarne

TEREZA KESOVIJA

poje za vas:

DALEKO SI TI

LJUBAV JE KAO LANAC

STUDIO Jugoton

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

TRST - Ulica F. Filzi št. 10
Tel. 38101/38045

opravlja vse bančne posle
kupuje tujo valuto

Včerajšnji odkupni devizni tečaji:

Ameriški dolar	625,—
Kanadski dolar	590,—
Brit. šterling	1500,—
Švic. frank	145,—
Franc. frank	112,—
Belg. frank	12,—
Hol. florint	172,—
Nemška marka	172,—
Avst. šiling	24,—
Jug. dinar (vel.)	46,—
Jug. dinar (mali)	47,—

Potrti naznanjamo žalostno vest, da nas je 5. t. m. za vedno zapustila naša predraga

ANDREINA ČOK vd. POČKAR

Pogreb je bil včeraj, 6. julija, iz mrtvašnice glavne bolnišnice.

Žalujoči hčera Marija z možem Ninom in vnukinjama Danielo in Marino (odsotni), brat, sestra, nečaki in drugi Družine: Pischianz, Zocchi, Cepar, De Marchi in Umek

I.T.F. Ulica Zonta 3, tel. 38-006

5. t. m. je preminila naša draga mama

MARIJA ČOK vd. RAUBER

Pogreb bo danes, 7. t.m. ob 15.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice naravnost k cerkvi na Opčinah.

Žalostno vest sporočajo hčeri Marija in Zora, sinova Josip in Stanko, snahi, zeta in vnuki, sestre, brat in drugi sorodniki.

Primaria impresa Zimolo

VESTI Z ONSTRAN MEJE

V Semedeli so odkrili ploščo v spomin bazoviških mučenikov

Otvoritev novega hotela na piranski Punti - Tisoči kopalcev na obali

V Semedeli pri Kopru so odkrili spominsko obeležje na mestu, kjer je bila nekdaj fašistična mučilnica. Na spominski plošči piše: «Postavljeno v spomin mučenikom iz Bazovice in drugim protifašističnim borcem — žrtvam fašizma». Spominsko obeležje — s spominsko ploščo in v bronu vklesanim obrazom protifašističnega borca — je odkril predsednik krajevne organizacije Zveze borcev Stane Čičigoj, nekdanji pripadnik organizacije Borba Drago Žerjal pa je orisal zgodovino protifašističnega boja na Primorskem. Na slovesnosti je sodelovala tudi godba na pihala iz Kopra in skupina recitatorjev. Ob tej priložnosti so tudi odprli novo avtobusno postajališče v Semedeli

* * *

Pomembna proslava ob Dnevu borca je bila tudi na Nanosu, kjer so slavili obletnico velike bitke primorskih partizanov spomladi leta 1942. Na zborovanju je govoril pred tri tisočglavo množico sekretar občinskega komiteja Zveze komunistov Ajdovščina Franc Tomažič. Pred spomenik padlih partizanov na Nanosu so položili vence, v kulturnem delu programa pa sta sodelovala pevski zbor iz Brij in ajdovska godba na pihala.

V piranskem športnem parku se je udeležilo proslave Dneva borca nad 2000 ljudi. Ob tej priložnosti so taborniške organizacije prikazale partizanski boj. Potem ko je sprejela raport komandanta tabornikov, je predsednica piranske občinske skupščine Jolanda Kos v kratkem nagovoru orisala pomen praznika. Udeležence zborovanja je pozdravil tudi predstavnik ANPI iz Treviza Gaetano Alessandra.

* * *

V Piranu so slovesno izročili svojemu namenu novi hotel Punta, o katerem je bilo pred meseci mnogo razprav, da bi utegnil pokvariti starinski videz mesta. Arhitekti pa so stavbo dokaj spretno vključili v ambient starega mesta tako glede višine kakor tudi glede stila. Hotel Punto so uvrstili v B kategorijo. Ima 138 ležišč ter razne prostore za razvedrilo, med drugim tudi štiristezno avtomatsko kegljišče.

* * *

Kolektiv koprske podružnice Službe družbenega knjigovodstva je proslavil desetletnico obstoja te službe. Direktor Jože Škulj je v kratkem nagovoru orisal uspehe, ki so jih dosegli v zadnjih letih predvsem pri izboljšanju organizacije dela ter pri utrjevanju samoupravljanja. Eden izmed največjih uspehov pa je vsekakor zgraditev nove poslovne stavbe, ki sodi med najlepše in najmodernejše v Jugoslaviji. Ob koncu so nagradili 34 članov kolektiva za dolgoletno delo v bančni stroki.

* * *

Slabo vreme v soboto je prekrižalo račune vsem tistim, ki so hoteli dva praznična dneva izrabiti za daljše izlete. V nedeljo pa se je vreme izboljšalo in kopališča ob slovenski obali so spet napolnili tisoči kopalcev, predvsem iz notranjosti Slovenije in iz zamejstva. Toda, kjer je temperatura morja padla na 18 stopinj, so se kopalci le sončili in le redki so se prepustili valovom. V nedeljo popoldne in zvečer pa smo na cestah spet videli običajne prizore poletne turistične sezone: neskončne kolone vozil so se pomikale proti ankaranskemu križišču, odkoder se je krak odcepil proti Trstu, drugi pa proti Ljubljani. Toda kljub gostemu prometu niso čez soboto in nedeljo zabeležili na koprskih cestah nobene hujše prometne nesreče.

Naj omenimo še to, da so gostinska podjetja ob slovenski in hrvatski obali angažirala čez praznike številne kvalitetne pevce in ansamble. V hotelu Adria v Ankaranu je gostoval znani pevec Vice Vukov. Čeprav je šlo za priljubljenega pevca, ki je tudi tokrat navdušil, je bil obisk razmeroma slab. Hladno vreme v soboto zvečer je namreč marsikoga zadržalo doma.

Deželne podpore športnim društvom in kulturnim ustanovam

Dežela bo letos izdala 200 milijonov lir podpore športnim in kulturno - rekreativnim organizacijam in klubom, od tega 60 milijonov in pol za skupnih 104 tržaških organizacij in klubov, 29.800.000 pa za skupnih 77 organizacij na Goriškem.

Sklep v tem smislu je na predlog odbornika za šport in kulturno-rekreativno dejavnost D'Antonija sprejel deželni odbor na svoji redni seji, ki je bila v četrtek.

Prošenj raznih kulturno - rekreativnih organizacij in amaterskih športnih klubov je bilo nad tisoč in je deželni odbor moral vsako posebej pregledati, ker so denarni skladi za podeljevanje podpor omejeni in ne smejo preseči najvišje mere 200 milijonov. Uveljavilo se je mnenje, po katerem je bila izvedena ostrejša selekcija in je odbor odbil skoraj polovico vseh prošenj, ostalim pa podporo potrdil.

Podpore so bile podeljene v smislu zakona št. 26, ki ga je deželni svet sprejel v lanskem avgustu, in predvideva posebne deželne podpore organizacijam, ki — med drugim — prirejajo folklorne in zborovske nastope.

Na predlog deželnega odbornika Comellija, ki odgovarja za kmetijstvo, je deželni odbor sprejel tudi nekaj ukrepov v prid živinoreji in sploh reji domačih živali. Dodeljenih je bilo več podpor za gradnjo hlevov, čebelnjakov, svinjakov, kokošnjakov, kakor tudi za organizacijo ali okrepitev ustreznih zadrug za proizvodnjo, oziroma predelovanje ustreznih proizvodov.

Tudi v našem uredništvu sprejemamo prispevke za šolo-spomenik v Corknem

ZAKLJUČNA PRIREDITEV V ŠKEDENJSKEM DRUŠTVU

Lep nastop škedenjskih otrok z dvema uspelima igricama

Sproščena igra in lepa izgovarjava otrok

Prizor z nastopa škedenjskih otrok

Za pet dni so morali škedenjci prenesti zaradi obolelosti igralke svojo letošnjo zaključno prireditev v Prosvetnem društvu. Tako se je napovedan nastop otrok mogel izvršiti šele preteklo soboto 4. t. m. Dvoranica prosvetnega društva se je napolnila z občinstvom, ki je hotelo s svojo prisotnostjo izreči priznanje našim otrokom. In to priznanje so škedenjski otroci tudi zares zaslužili. Na sicer premajhnem in lepo opremljenem improviziranem odru so otroci najprej odigrali Josipa Ribičiča «Pisane lutke», nato pa še prizorček «Kuhinja se jezi». Ribičičevo delce je brez vsiljivega moraliziranja odlično vzgojna igrica, ki so jo mali Škedenjci zaigrali brez vsake treme, popolnoma sproščeno in prisrčno. Posebej moramo pohvaliti izgovarjavo igralcev, saj je znano, da je zlasti v mestu in spodnji okolici z izgovarjavo tudi v šolah precejšen križ. Tudi «lajnanje», v katerega radi zapadejo mladi igralci, je bilo pri «Pisanih lutkah» skoro docela odpravljeno. Prav gotovo so otroci pri vztrajnih vajah za prireditev mnogo pridobili v jezikovnem znanju. Posebej pa moramo še podčrtati, da je med malimi igralci tudi nekaj prav dobrih gledaliških talentov. To nas navdaja z upanjem, da bodo še stopili na odrske deske in nas s svojim igranjem razveselili.

Tudi drugi prizorček «Kuhinja se jezi» je bil namenjen gojenju lepe slovenščine. Zelo zabavno so razni kuhinjski predmeti s čarovnikovo pomočjo preganjali iz naše govorice razne «šugomane», «flaške», «krčule», itd.

Zaključek sezone z nastopom otroškega odseka je bil vsekakor vzpodbuden.

Tržaški fiat v avstrijski mercedes

Včeraj popoldne je prišlo pri Pomorski postaji v bližini spomenika Nazariju Sauru do trčenja med tržaškim fiat 850 in avstrijskim avtom mercedes iz Graza.

Do prometne nesreče je prišlo okoli poldne, ko je 50-letni Giovanni Dazzara iz Ul. R. Manna 22 hotel s svojim fiat 850 izvoziti iz parkirišča pred Pomorsko postajo. Prav tedaj pa je trčil vanj omenjeni avstrijski mercedes, ki ga je po Nabrežju Nazario v prepovedani smeri vozil 59-letni Otto Hold iz Graza, namenjen na Trg Unità.

Pri trčenju se je lažje poškodoval le šofer fiata, ki so ga zaradi manjših odrgnin po desni nogi in lažjega pretresa možganov sprejeli na nevrokirurškem oddelku bolnišnice s prognozo okrevanja, če ne bodo nastopile komplikacije, v petih dneh.

ZOPET VAM LAHKO POSTREŽEMO Z NOVIMI KNJIGAMI IZ DRAGOCENE ZBIRKE

NAŠA BESEDA

Tokrat razpolagamo z izbranim delom

ANTONA INGOLIČA (dve knjigi)

JANEZA MENCINGERJA

FRANA ERJAVCA

tržaška knjigarna

TRST - Ulica sv Frančiška 20 Tel. 61-792

VESTI Z ONSTRAN MEJE

Možnost sodelovanja pri gradnji turističnega centra na Kaninu

Sestanek deželnega odbornika Mora s članom IS Slovenije inž. Francem Razdevškom

Večkrat smo že pisali o načrtih za izgradnjo alpskega turističnega centra Bovec ter zasnovi zimskega turističnega središča na Nevejskem sedlu. Medtem ko so z Nevejskega sedla speljali lansko jesen že prvo žičnico na Kanin, so v Bovcu tik pred začetkom uresničevanja prve faze projekta, ki predvideva prav tako speljavo žičnice na Kanin. Zdi se, da je sedanja faza uresničevanja pomembnih projektov na obeh straneh meje spodbudila zainteresirane dejavnike, da bi proučili možnosti za medsebojno sodelovanje. V ponedeljek sta se v ta namen sestala v Bovcu podpredsednik deželnega odbora in odbornik za turizem Enzo Moro ter predsednik komiteja za turizem in član izvršnega sveta Slovenije inž. Franc Razdevšek. Predstavniki konzorcija Alpskega turističnega centra so ju seznanili s svojim programom in možnostmi za njegovo uresničevanje.

Sestanek je bil vsestransko koristen. Slišali smo, da si načrta ne konkurirata, marveč da se med sabo dopolnjujeta. Da bi bilo njuno uresničevanje čim bolj smotrno, je bila izražena misel, da bi speljali na Kanin električni vod le z ene strani meje, uredili naj bi nekatere skupne službe in pa seveda povezali oba sistema žičnic. Ker računajo na obeh straneh tudi na goste iz tujine, ki se bodo posluževali letal, je bila izražena misel, da bi v ta namen izkoristili letališče v Ronkah, ki je usposobljeno tudi za pristajanje in vzletanje težkih letal. Od tam bi se turisti vozili na bovško letališče v manjših letalih. V Bovcu so se dogovorili za ponovni sestanek projektantov in drugih odgovornih dejavnikov z obeh strani meje konec prihodnjega meseca. Do sedaj pa bodo temeljito proučili vse načrte, ki so jih v Bovcu izmenjali.

* * *

V petek se je mudil v Novi Gorici direktor inštituta za mednarodnega sociologa iz Gorice dr. Franco Demarchi s svojimi sodelavci. Na občinski skupščini se je pogovarjal z novogoriškimi družbenimi delavci o možnostih da bi inštitut izvedel nekatere raziskave v zvezi z mejo in gibanjem prebivalstva med sosednima državama tudi na jugoslovanski strani meje. Razen tega je seznanil udeležence pogovora z dosedanjim delom inštituta.

Za nas bo nemara pomembno, kar je povedal v zvezi s slovensko narodno skupnostjo v Italiji. Opredelil jo je kot most zbliževanja in sodelovanja med sosednima državama. Povedal je tudi, da bo inštitut ,kot je to delal že do sedaj, posvečal Slovencem tudi v prihodnje vso pozornost. Dr. Demarchi je na primer povedal, da je pokazala raziskava o društvih in združevanjih v goriški pokrajini, ki jo je izvedel inštitut pred nedavnim, da se Slovenci pogosteje združujejo kot Italijani v kulturnih društvih. Opisal je tudi nekatere druge značilnosti, ki jih ločujejo od Italijanov.

NADVSE USPEL PIKNIK P.D. «DANICA» NA VRHU

NISMO BILI IN TUDI DANES NOČEMO BITI NAROD-ZAMUDNIK

To je v svojem govoru dejal član predsedstva SKGZ tovariš Race - Vrhovci so gostoljubno sprejeli ogromno množico

Prosvetno društvo «Danica» z Vrha je priredilo v soboto, nedeljo in ponedeljek na travniku, s katerega je zelo lep razgled na Gorico ter Trnovsko planoto, nadvse uspelo poletno prireditev, ki se ponavlja z velikim uspehom že več let ter jo poznamo tako na Krasu kakor tudi v Furlaniji pod imenom «piknik». Dasiravno vreme prav do zadnjega ni bilo prirediteljem naklonjeno ter je bilo še v soboto razmeroma hladno za ta letni čas, je znana gostoljubnost Vrhovcev, dobra organizacija ter pomembnost tega dogodka privabil na prireditev izredno veliko obiskovalcev, katerih število je v nedeljo preseglo tri tisoče.

Zbrane je najprej pozdravil predsednik prosvetnega društva profesor Leopold Devetak, ki je na kratko opisal značaj Slovenske kulturne gospodarske zveze, potem pa je predstavil člana njenega predsedstva Borisa Raceta, ki je v začetku svojega govora dejal, da je z osvoboditvijo pred 25 leti ves slovenski narod končno postal ustvarjalec lastne zgodovine. Le sile močnejših so preprečile, da ni kot celota ostal krmar lastne usode.

«Naš narodnoosvobodilni boj je bil vseljudski boj proti okupatorju in proti vsem tistim mračnim silam, ki so mu služile, a hkrati je bil tudi boj za pravičnejše odnose med ljudmi».

Ko je polemično odklonil interpretacijo, ki jo slišimo v zadnjih časih, po kateri naj bi bila belogardistična zabloda prav tako boj za slovenski narod, le da je imela drugačno obliko kot partizanski boj, je nadaljeval.

«Pomudimo se pri tistih, ki sicer priznavajo veličino narodnoosvobodilnega boja, so morda v njem celo sodelovali, ne priznavajo pa danes in morda niso v svoji notranjosti nikoli priznavali, da smo se takrat borili tudi za pravičnejše odnose med ljudmi, da smo skratka ustvarjali tudi napredno, revolucionarno družbeno preobrazbo pri nas.

Kdor ločuje to dvojno vsebino našega boja, pomeni, ali da je bil takrat na robu vrenja v našem ljudstvu ali, da mu je njegova današnja zabloda povsem spremenila merila in zmožnost objektivnega ocenjevanja. Že sam obstoj narodnoosvobodilnih odborov na vseh ravneh in njihova vsebina potrjujeta globoko revolucionarnost našega boja.

Prav 25-letna časovna oddaljenost nam omogoča potrditi spoznanje, da bi omejen boj zgolj za narodno osvoboditev brez jasne in določene družbeno - preobrazbene perspektive, ne bil niti boj za narodno osvoboditev in po vsej verjetnosti ne bi bil niti boj. Gotovo je, da ne bi mogel biti tako junaški, tako nepopustljiv, discipliniran, tako vseobsegujoč in organiziran. Te vrline mu je moglo dati le revolucionarno jedro. Ni lahko reči «Kaj bi bilo, če bi bilo drugače», verjetno se pa ne motimo, če trdimo, da bi se brez te revolucionarne vsebine omejili na odpor, na pasivno rezistenco, na omejeno sabotažo itd. Bilo bi morda čakanje in «varovanje narodnih sil» na to, kaj naj bi nam prinesli veliki zavezniki.

Z gotovostjo pa lahko trdimo, da slovenski narod ne bi bil danes subjekt. Še z večjo gotovostjo trdimo, da bi se danes nam in še drugim našim bratom godilo slabše.

Nobena drugačna vsebina našega narodno osvobodilnega boja se ne bi mogla povezati z italijanskim delom prebivalstva pri nas, ker ne bi nobeno drugo gibanje moglo odražati tudi interesa večjega dela tega prebivalstva. Sami Slovenci, ločeni od antifašističnih množic, ne bi mogli na tem narodnostno mešanem ozemlju doseči kdovekaj. Praksa nam vsak dan to sproti potrjuje.

V zgodovini vsakega naroda ali narodnostne skupnosti se ponujajo prilike, večje, zgodovinske, ali manjše. Bodisi, da gre za velike stvari, za osvoboditev, za zgodovinsko afirmacijo ali za korak naprej na poti do enakopravnosti. Kdor priliko zamudi, je pač zamudnik in si mora pripisati krivdo sam, če ni tako, kot bi si želel.

Letos je bila izrečena točna ugotovitev, da je slovenski narod z uporom, ki ga je dvignil pred 29 leti, dokazal, da ni zamudnik. Matični del naroda, ki uživa sadove tedanje prisotnosti in svojo usodo uravnava po načelih, ki so to prisotnost tudi pogojevala, dokazuje, da tudi danes ni zamudnik.

Za našo narodno skupnost v deželi Furlaniji-Julijski krajini bi bilo usodno, če bi kak njen del sevedno vztrajal v zamudništvu. Ne zadostuje, da nekateri priznavajo zgodovinsko veličino narodnoosvobodilnega boja iz 25-letne oddaljenosti. Ko se pa danes ponudijo prilike za akcijo, najdejo tak ali drugačen izgovor in s tem dokazujejo svoje zamudništvo in potrjujejo, da bi bili zamudniki tudi pred 29 leti.

Prilike, da si Slovenci izbojujemo več pravic, danes so. Treba jih je videti in stopiti na pravo pot, na pot združene akcije vseh naših političnih sil.

Zamudniki ne smemo biti tudi v manjših stvareh, v našem vsakdanjem delu, v delu naših organizacij. Zamudniki ne smemo biti tudi kot posamezniki in moramo ob vsaki priliki ujeti čas.

Če nam danes pihajo ugodnejši vetrovi, usmerimo jadra po njih, da nas potiskajo v smer, ki je bila v teh povojnih letih naša želja in naš cilj, v smer, ki vodi k enakopravnosti naše skupnosti.»

Nato je pozval, naj se oživi povsod prosvetno in narodno življenje. Poudaril je potrebo po avtonomiji prosvetnih društev in po povezavi in sodelovanju z organizacijami, predvsem kulturnimi, onstran odprte meje. Zaključil je z besedami:

«Ne bodimo zamudniki kot posamezniki! Tudi sami moramo biti vredni današnjega stanja. Dajajmo našim otrokom slovenska imena, dajajmo našim, po fašističnem zakonu in z nasiljem popačenim primkom, zopet slovensko obliko. Dokazujmo na vsakem koraku, da smo Slovenci: s primkom, z osebnimi imeni, s tem, da uporabljamo slovenski jezik, da vpisujemo svoje otroke v slovensko šolo in prepričujemo druge Slovence, da store enako, da beremo slovenski tisk.

Storimo danes to, kar čas terja od nas! Dokazujmo svojo narodno pripadnost na vsakem koraku. Stopimo stopnico više na poti k enakopravnosti naše skupnosti, kajti korak, ki ga storimo danes kot posamezniki, je važen pogoj, da bomo jutri dosegali več za celotno našo skupnost.»

Zvečer je za zabavo in za ples igral orkester Mihe Dovžana iz Slovenije s pevko in pevci, ki so pripravili domačinom veliko veselja, ljubiteljem plesa pa so omogočili, da so se zavrteli ob poskočnicah. Flesna zabava je bila tudi v soboto in v ponedeljek, v soboto pa se je 64 parov pomerilo v briškoli, vendar so nagrade romale predvsem v Laško in v ravninski del sovodenjske občine.

Sprva smo pohvalili gostoljubnost vrhovskih prirediteljev ter njihovo organizacijsko sposobnost, toda s temi nekaj besedami ne bi želeli opraviti svoje dolžnosti do njih, ampak bi hoteli še povedati, da so se zelo potrudili, da bi bili obiskovalci zadovoljni. Postregli so jim z izvrstno pijačo, pekli so perjad in klobase ter rezali domač pršut.

Kakor prejšnja leta je tudi letos služil «piknik», da so se srečali številni znanci iz Goriške, prosvetni delavci, pevci, bivši partizani. V velikem številu so na prireditev prišli Kraševci, še posebno Vrhovci, ki so se zavoljo dela preselili prva povojna leta v Laško. Čeprav bivajo tamkaj že dolgo let (v Ronkah so si ustanovili svoje prosvetno društvo «Srečko Kosovel»), o hranjajo s svojimi rodnimi vasmi žive stike ter se posebno radi vračajo na vrhovsko prireditev. Co velja za vse naše vaščane, ki so se preselili v mesta ali drugam, da se radi vračajo v svojo rodno vas (kdo ne pozna izreka, da vsaka lastovka tja leti, koder se je izvalila-), pa to velja še prav posebno za Vrhovce, ki niso prišli na «piknik» samo kot navadni obiskovalci, ampak tudi kot prirediteljі ter so radi pomagali povsod, kjer je bilo to potrebno.

Pripominjamo naj še to, da so na Vrh popeljale asfaltirane poti, ob njih pa so nam kazali pot slovenski smerniki.

Ameriški pevci v Gorici

Nocoj bo v «Circolo di Lettura» v Gorici nastopil ameriški študentski zbor «Project Italy 70», ki je na turneji po Italiji. Isti zbor bo nastopil jutri zvečer ob 21.15 na ploščadi pred gostiščem «Lanterna d'Oro» na goriškem gradu.

Šolske vesti

Na klasični gimnaziji-liceju s slovenskim učnim jezikom in na **višjem učiteljišču** s slovenskim učnim jezikom v Ulici Croce se vršijo vpisovanja dijakov za prihodnje šolsko leto v vse razrede zgoraj omenjenih šol. Tajništvi sta odprti vsak delavnik od 10. do 12. ure do vključno 10. julija.

Ravnateljstvo Državnega strokovnega zavoda za trgovino s slovenskim učnim jezikom v Gorici, Ul. Seminario 7, sporoča, da se vrši vpisovanje dijakov za prihodnje šolsko leto v vse tri razrede vsak delavnik do vključno 10. julija in sicer od 10. do 12. ure. Priporočamo staršem, da vpišejo svoje otroke v tem roku in naj po možnosti ne čakajo zadnjih dni.

Ravnateljstvo Slovenske nižje srednje šole v Gorici, Ul. Randaccio, sporoča da se vrši vpisovanje dijakov za prihodnje šolsko leto v vse tri razrede vsak delavnik do vključno 10. julija in sicer od 10. do 12. ure. Priporočamo staršem, da vpišejo svoje otroke v tem roku in naj po možnosti ne čakajo zadnjih dni.

Izleti

Slovensko planinsko društvo v Gorici priredi 11. in 12. julija izlet na Razor planino in na Škrbino. Informacije je moč dobiti na sedežu SPD, Ul. Malta 2/, tel. 24-95.

V NEDELJO NA POSEBNI SVEČANOSTI

Nagrade za zvestobo na delu in za 50-letni obstoj tovarn

Nagrade bo podelila trgovinska zbornica

V nedeljo bodo na sedežu Trgovinske zbornice v Gorici počastili, v okviru desetega natečaja za nagrajevanje delavcev in uradnikov, ki so najmanj 30 let bili v službi v istem podjetju 20 prebivalcev naše pokrajine, ki so se na tem natečaju letos prijavili in za katere so ugotovili, da so zares toliko časa bili v službi pri istem podjetju. Gre v tem primeru za posebno zvestobo delu: Imena delavcev in uradnikov, ki bodo dobili nagrade so: Oreste Micheli, Italcantieri Tržič; Luigi Trovò, Italcantieri Tržič, Sergio Ioan, Italcantieri Tržič; Giusto Dolenz, Italcantieri Tržič; Giuseppe Kasperkovitz, Ansaldo San Giorgio Tržič; Daniele Marussi, Brunnschweiler Gorica; Giovanni Grusovin, Ribi Gorica; Sigisfredo Calligaris, Italcantieri, Tržič; Antonio Malaroda, Italcantieri Tržič; Luigi Tosi, podgorska predilnica; Giordano Zamparo, Enel; Giuseppe Ferrari, Ribi Gorica; Ferruccio Sandri, Passero Tržič; Giovanni Brighi, Passero Tržič; Ludovico Blisiach, Nuova San Giorgio Gorica; Luigi Fumolo, Ribi Gorica; Giovanni Bobig, Ansaldo San Giorgio Tržič; Friderik Humar, Ribi Gorica; Mario Bregant, Enel; Guido Giannetti, Italcantieri Tržič.

Istočasno bodo podelili nagrade tudi tistim podjetjem trgovskega, kmetijskega in industrijskega značaja, ki delujejo na Goriškem nepretrgoma že 50 let in tistim obrtnim delavcem, ki delujejo pri nas nepretrgoma 25 let.

Ta podjetja so: 1. Alfonso Camuffo, popravljalnica čolnov, Gradež, 2. Provino Trevisan, brivec, Foglian, 3. Teobaldo Medeot, gradbeno podjetje, Moša, 4. podjetje RIBI, avtoprevozi, Gorica, 5. Antonio Calligaris, kovač, Ronke, 6. Eugenio Zanolla, taksist, Tržič, 7. Francesco Czubert, električne napeljave, Gradež, 8. Riciotti de Savorgnani, urar in zlatar, Gorica, 9. Ferdinando Cosma, brivec, Turjak, 10. Francesco Martinuzzi, popravljalnica koles, Turjak.

Ob tej priliki bodo gospej Mariji Glessi, lastnici tovarne usnjenih torbic Glemar, izročili nagrade, ki jih je dobila na majski razstavi v Turinu, in sicer «Oscarja», «Mednarodno trofejo za visoko modo», «Zlati mercurius» za najlepšo stojnico, in najlepšo izložbo in tri zlate kolajne za poseben ženski pas.

ZAKLJUČEK ŠOLSKEGA LETA

51 dijakinj in dijakov je opravilo malo maturo

Milena Rustia in Nataša Sirk izdelali s prav dobrim uspehom - Upati je, da se bo precej teh dijakov vpisalo na višje slovenske srednje šole

Na slovenski enotni nižji srednji šoli so se v soboto zaključili izpiti čez tretji razred (mala matura). Izdelalo je 51 dijakinj in dijakov, dve med njimi, Milena Rustia in Nataša Sirk s prav dobrim uspehom. Pri tolikšnem številu slovenskih dijakinj in dijakov, ki so napravili malo maturo, obstaja upanje, da bo v prihodnjem šolskem letu v prvih razredih slovenskih višjih srednjih šol, t. j. klasične gimnazije, učiteljišča in trgovske šole, veliko dijakov.

Teh enainpetdeset dijakinj in dijakov se pridružuje onim 168, ki so v preteklem šolskem letu obiskovali prvi in drugi razred omenjene nižje slovenske gimnazije. Pred nekaj dnevi smo namreč objavili primerjalne številke dijakov na vseh nižjih gimnazijah v Gorici, upoštevajoč samo dijakinje in dijake, ki so obiskovali prvi in drugi razred.

Malo maturo so torej napravili z uspehom:

Silvija Kustrin, Loreta Miculus (dobro), Antonija Muzič (dobro), Loredana Nanut, Marina Pahor, Edda Paoletti (dobro), Patricija Piccione, Lidija Plesničar, Marta Rener (dobro), Milena Rustia (prav dobro), Terezika Srebernič (dobro), Milena Štekar, Licio Battaino, Silvo Čač, Robert Devetak, Ivan Kosič, Oskar Pavletič (dobro), Marijan Tommasi (zadostno), Ugo Venturini, Elijana Bensa (dobro), Laura Hvalič, Iva Korsič (dobro), Ana Markovič, Jožica Muzič, Marina Perigoi, Mariza Pittoli, Nataša Sirk (prav dobro), Loredana Valentinčič, Verica Krašček, Jurij Crapiz, Gabrijel Ferfolja (dobro), Gabrijel Figheli, Viljem Gergolet (dobro), Damijan Klanjšček (dobro), Vladimir Kragelj, Armand Peric, Alojz Tomsič (dobro), Lucij Zotti, Lucijana Cumar, Lilijana Gergolet, Roza Ana Komjanc, Elvija Marušič (dobro), Rozana Peteani, Andreina Tomsič (dobro), Bruna Cijan, Nada Devetak, Silvana Devetak (dobro), Darija Gruden (dobro), Gracijela Hladnik, Klara Humar, Elizabeta Komjanc.

Kratke iz goriške bolnišnice

V nedeljo in v ponedeljek so v goriško bolnišnico sprejeli na zdravljenje vrsto ljudi, ki so se ponesrečili. V noči od sobote na nedeljo sta prišla v bolnišnico 33-letni zidar Alojz Cotič, bivajoč v Sovodnjah, Ulica Zanetti 2, in 34-letni Ivan Pahor, bivajoč v Sovodnjah, Ulica Venezian 5. Cotiča so pridržali v bolnišnici, kjer bo najbrž ozdravel v 7 dneh, Pahorja pa so le obvezali. Po njuni izjavi sta se vračala v soboto pozno zvečer proti domu po Soški dolini v Jugoslaviji. Tik pred Solkanom sta trčila s svojim avtom, šofiral ga je Pahor, v nasproti prihajajoči jugoslovanski avto.

V nočnih urah med soboto in nedeljo se je v goriško bolnišnico zatekel tudi 48-letni Pietro Persoglia, bivajoč v Ločniku, Ulica Romana št. 37. Ima razne rane in praske na obrazu. V bližini Svetogorske ulice je padel s svojega motocikla.

V nedeljo popoldne je v Ul. Formica padel z neke lestve 39-letni delavec Giovanni Trobiz, bivajoč v Ulici Formica 5. Ozdravel bo v 5 dneh.

V noči od nedelje na ponedeljek so v bolnišnico sprejeli na zdravljenje 43-letnega električarja Giorgia Ussaia, iz Ulice Garzarolli 48. Ussai ima razne rane na obrazu, glavi in kolenu. Ozdravel bo v 40 dneh.

Novi župani na Goriškem

Po že izvoljenih županih, o katerih smo poročali včeraj, so v teh prazničnih dneh izvolili, oziroma potrdili župane v še treh občinah na Goriškem. V Slovrencu pri Moši je bil ponovno izvoljen za župana neodvisnež Luigi Clocchiatti, ki je načeljeval listi neodvisnih, ki je imela podporo levičarskih strank. V opoziciji v tej vasi so krščanski demokrati.

V Fari je bil zopet izvoljen dolgoletni župan Giuseppe Pettarin, nosilec demokrščanske liste. Tudi drugi člani odbora so bili izvoljeni na listi krščanske demokracije. Opozicijo v Fari tvori lista Komunistične partije Italije.

Tudi v Turjaku je bil potrjen prejšnji župan Giorgio Cosolo, član Komunistične partije. Tu je zmagala levičarska lista, v opoziciji pa so 3 krščanski demokrati.

Natečaj za sanitetne asistentke

Pokrajinski odbor OMNI obvešča vse zainteresirane, da je ta ustanova razpisala v vsedržavnem merilu javni natečaj za 212 mest sanitetne asistentke tretjega razreda. Za vse informacije se lahko zainteresirane obrnejo na tajništvo OMNI v Gorici, Verdijev korzo 55 «Palača pokrajinske uprave».

Obisk Madžarov v Gorici

Že nekaj dni je v naši deželi madžarska turistična delegacija, ki so jo najprej sprejeli v Trstu, nato je obiskala naša kopališča v Gradežu in Lignanu ter se je pomudila tudi v drugih krajih naše dežele.

Ta delegacija je obiskala tudi Gorico in na županstvu jo je sprejel župan Martina, ki je Madžare pozdravil v imenu vseh Goričanov.

Člani madžarske delegacije so navezali s tukajšnjimi turističnimi agencijami, da bi v prihodnjih letih omogočili letovanje Madžarov v Gradežu in v Lignanu. Kaže, da so se pogajanja pozitivno zaključila.

Iz goriškega matičnega urada

V goriški občini se je v tednu od 28. junija do 4. julija rodilo 19 otrok, umrlo je 13 oseb, poroke so bile tri, oklicalo pa se je šest parov.

Rojstva: Daniele Perizzolo, Alessia Marcucci, Chiara Olivo, Monica Samuele, Luca Samuele, Lorenzo Presot, Amessia Zanolla, Alessandro Gianni, Sara Zorzut, Luca Politi, Cristina Furlan, Nadia Valente, Silvan Škorjanc, Alberto Candutti, Alessandro Facciolà, Elena Bozzero, Daniela Peteani, Massimo Blasi, Barbara Mattei.

Smrti: 32-letna gospodinja Giulia Makuc por. Galliussi; 63-letni prodajalec zelenjave Aldo Rendeli; 80-letna gospodinja Elisabetta Furlani vd. Marchi; 78-letna gospodinja Maria Boscarol por. Blason; 88-letna upokojenka Alvina Salvadori; 80-letni upokojenec Biagio Vitiassi; 61-letna upokojenka Orsolina Orzan vd. Avian; 78-letni fotograf Egon Kleindienst; 70-letni upokojenec Francesco Furlan; 70-letni upokojenec Giuseppe Venier; 69-letna gospodinja Ana Gregorec; 60-letni upokojenec Nicolò De Vescovi; 84-letna kmetica Ivanka Budal vd. Zavavladv.

Poroke: delavec Gabriele Cardi in otroška vzgojiteljica Ileana Matteusich; delavec Luciano Pistrin in delavka Silvana Visin; uradnik Luciano Iordan in uradnica Annamaria Del Frari.

Oklici: električar Vittorio Zitter in trgovska vajenka Nelida Clidi; električar Luciano Leon in gospodinja Rosanna Brumat; avtoličar Gian Paolo Braida in delavka Loreta Gortan; občinski uradnik Bruno Collini in uradnica Gabriella Bernardi; železničar Nevio Zamparo in česalka Liliana Kenda; uradnik Luciano Sabatti in učiteljica Daniela Pelican.

Razstave

Na novem sedežu SKGZ v Ulici Malta 2 je vsak dan v uradnih urah (8.30 - 12.30 in 16 - 18.30) odprta slikarska razstava goriških slikarjev Jožeta Ceja, Demetrija Ceja, Vladimira Klanjščka in Andreja Košiča. Ljubitelje umetnosti vabimo, da si razstavo ogledajo.

Razna obvestila

V Slovenskem dijaškem domu v Gorici je uprava odprta ob delavnikih od 10. do 12. ure.

Prosvetno društvo «Oton Župančič» v Štandrežu prireja šahovski tečaj. Vpisovanje vsak večer v društvenih prostorih.

Pokrajinska uprava bo najela vrsto bolničark v umobolnico. Prosilke morajo imeti opravljeni izpit 3. razreda gimnazije. Informacije na pokrajinski upravi, Korzo Italija 55.

Kino

VERDI 17.15: «Il grande giorno di Jim Flaff», R. Mitchum in G. Kennedy; ameriški kinemaskopski film v barvah.
CORSO 17.15—22.00: «La stagione dei sensi», V. Kier in L. Belli, film v barvah, mladini pod 14. letom prepovedan.
VITTORIA 15.30-21.30: «Robin Hood l'invincibile arciere», F. Polesello in C. Guiney; film je v barvah.
CENTRALE Zaprto zaradi počitnic

Tržič

AZZURRO 16.00—22.00: «E Dio disse a Caino», K. Kinski, nemški barvni film.
EXCELSIOR 16.00—22.00: «Addio Jess», A. Delon, francoski film v barvah.
PRINCIPE 16.00—22.00: «Bob e Carol, Ted e Alice», N. Wood in R. Culp, ameriški film v barvah.
SAN MICHELE 16.00—22.00: «La furia dei barbari», E. Purdom in R. Podestà, italijanski barvni film.

Nova Gorica

SOČA «Tabu» II. del, italijanski barvni film — ob 18.15 in 20.15.
SVOBODA (Šempeter) «Zvečer naslednjega dne», ameriški barvni film — ob 18.30 in 20.30.
DESKLE «Junaki Fort Apača», ameriški barvni film — ob 20.30.
RENCE Prosto.
PRVAČINA «Ranč smrti», ameriški barvni film — ob 20.30.
ŠEMPAS Prosto.
KANAL Prosto.

TRETJA KNJIGA V ZBIRKI SVET IN ČAS

Svetloba in vid

Poročali smo že o dveh knjigah, ki sta izšli v zbirki SVET IN ČAS, in sicer o knjigi o rastlinah ter o knjigi o zdravnikih. Zdaj je pri Mladinski knjigi, ki slovenskim bralcem posreduje ta dela, izšla že tretja od predvidenih vseh devetih knjig, in sicer knjiga posvečena svetlobi in vidu. Gre za prevod izdaj, ki jih izdaja redakcija znane založbe Time Life international; za dela poljudnoznanstvene literature, za zanimive in bogato ilustrirane knjige, ki naj najširši krog ljudi seznanijo z dosežki znanosti na področju naravoslovnih ved, s starimi kulturami ter uspehi človeka v sedanjosti in preteklosti. Zaenkrat so predvidene tri knjižne serije, vsaka s po tremi knjigami. Knjiga, ki jo imamo zdaj pred seboj, knjiga ki govori o svetlobi in vidu, je druga knjiga. Medtem ko je prva govorila o zdravnikih in sodobni medicini, govori ta knjiga o svetlobi in vidu. Naslov knjige je: SVETLOBA IN VID. Napisala sta jo Conrad G. Mueller, profesar psihologije in nevrologije na univerzi v Indiani, član raziskovalnega sveta o vidu in avtor večjih znanstvenih del. Soavtor pa je Mae Rudolf, novinarka in publicistka, avtorica večjih poljudnoznanstvenih del, urednica medicinske revije. V slovenščino je knjigo prevedel prof Miroslav Alešič.

Kot je običajno pri knjigah te zvrsti, je snov obravnavana na docela originalen način, predvsem pa drugače, kakor smo mi tega vajeni. Oko in vid, pa tudi svetloba, to so stvari, ki so jih proučevali že od vsega začetka razvoja znanosti. Že pred našim štetjem so obvladali anatomijo očesa, da so se s svojimi primitivnimi instrumenti lotili operiranja sive mrene. Heron iz Aleksandrije je odkril prvi fizikalni zakon o svetlobi. Zato pa v naslednjih stoletjih dolgo niso odkrili ničesar novega. Velika odkritja so si sledila drugo za drugim. Skrivnost očesnega ustroja je odkril nemški biolog, ki je proučeval žabje oko. Isac Newton je s prizmo razstavil sončno svetlobo ter dobljene barvne svetlobe združil v belo luč. Seveda se vse to ne da primerjati z najnovejšimi odkritji tako medicine kot fiziologije, pa tudi fizike. O vsem tem, kar je v zvezi s spoznavanjem svetlobe in očesa, fotografije, tridimenzionalnega vida, gledanja z možgani, govori knjiga, ki jo imamo pred seboj. To ni niti knjiga o fiziki, niti ne medicinskega značaja. O vsem govori po malo in nekaj. O problemih vida, svetlobe pa vsekakor na originalen način. V prvem poglavju je obravnavano oko, v drugem je prikaz razvoja znanosti o svetlobi. Tretje poglavje je posvečeno fotografiji. Potem je poglavje z naslovom: Od svetlobe do vida. Raziskovanje spektra je obdelano posebej. Zaznava barv, to je naslov šestega poglavja. Sledi še poglavje o tridimenzionalnem vidu in o gledanju z možgani. Kot je običajno, pa je poleg tekstnega dela, ki je seveda ilustriran, vsakemu poglavju dodano dodatno poglavje, ki problem obravnava slikovno. Slikovni del besedilo izpopolnjuje, vendar je samostojna, neodvisna celota.

Kot kaže ta pregled vsebine, poudarek knjige ni na medicini, ali fiziologiji, temveč bolj na moderni fiziki, ki raziskuje probleme svetlobe, zaznavanja barv, fotografije, čeprav so seveda v knjigi tudi razni medicinski fenomeni prav tako obravnavani. Vsa snov je podana zanimivo, moderno, bogato je tudi slikovno gradivo, tako da knjiga vestnemu bralcu pove ne samo dosti poučnega, temveč tudi marsikaj novega. Ne gre torej le za zgodovinski prikaz razvoja znanosti, temveč tudi za poljudno tolmačenje in razlaganje posameznih pojavov ter za prikaz najnovejših dognanj. Zanimiva so tudi pojasnjevanja raznih optičnih pojavov. V knjigi je skratka dovolj poučnega in zanimivega, čeprav je kot rečeno poudarek na fiziki in njenih pojavih. Knjiga tako dosega svoj poučni namen in bo s pridom koristila zlasti mladini, kateri predvsem je namenjena. Seveda pa bo v njej vsak znanja željan bralec našel pojasnilo marsikaterih neznanih pojavov. Ker nam poljudno-znanstvene literature zelo primanjkuje, bo nova knjiga o vidu in svetlobi, pa čeprav gre za prevod, dopolnjevala našo skromno tovrstno literaturo.

Sl. Ru.

«Letovišče 20. stoletja — so Sovjeti krstili letovišče Batumi ob Črnem morju

V Jugoslaviji se motorizacija sorazmerno zelo naglo razvija

V začetku leta je bilo v Jugoslaviji 560 tisoč avtomobilov - Poprečno največ vozil je v Sloveniji - Težnja po bogatejših vozilih

Jugoslovanski avtomobilski trg je postal za domače in tuje proizvajalce osebnih avtomobilov zelo vabljiv. Zaradi ekspanzije želja po avtomobilih, ki je povezana s hitro rastjo življenjskega standarda, so posli s proizvodnjo in trgovino z avtomobili zelo donosni. Poleg *Crvene zastave* iz Kragujevca, ki je že pred dobrim desetletjem zasnovala sodelovanje pri proizvodnji avtomobilov s turinskim podjetjem FIAT, so se v zadnjih letih pojavila še številna druga proizvodna in trgovska podjetja, ki skušajo v sodelovanju z raznimi evropskimi tovarnami zadovoljevati domače potrošnike. Razen tega je tudi precej sproščen uvoz avtomobilov. Praktično je tako, da je moč kupiti v Jugoslaviji vse vrste avtomobilov, ki trenutno krožijo po evropskih cestah. Zaradi visoke carinske stopnje so avtomobili seveda precej dragi. Za nekatere pa je treba odšteti tudi tuja plačilna sredstva. Kljub temu se kupci ne ustavijo.

Oglejmo si nekaj zanimivih podatkov.

Konec lanskega leta so našteli v Jugoslaviji okoli 560 tisoč osebnih avtomobilov. Sama po sebi je ta številka razmeroma nizka. Posebno v primerjavi z Zahodom. Če pa upoštevamo dejstvo, da je bil še pred desetimi leti osebni avtomobil v zasebnih rokah redkost, lahko zaključimo, da doživlja avtomobilizem v Jugoslaviji pravo ekspanzijo. Poprečna letna stopnja naraščanja avtomobilov se giblje v zadnjih letih od 25 do 30 odstotkov.

Spričo razlik v življenjskem standardu državljanov v posameznih republikah so seveda tudi avtomobili zelo neenakomerno razporejeni. Največ jih je v Srbiji in sicer okoli 209.000, na Hrvaškem jih je okoli 147.000, medtem ko jih je v Sloveniji kakih 122 tisoč. Medtem ko pride v jugoslovanskem merilu en avtomobil na skoraj 40 državljanov, pa ga ima v Sloveniji že vsak 15. občan.

V minulem letu so Jugoslovani kupili nekaj več kakor 120 tisoč osebnih avtomobilov. Od teh so jih izdelale delno ali v celoti domače tovarne 78 tisoč, medtem ko je bilo uvoženih okoli 45 tisoč. Za letos računajo, da bodo doma izdelali že dobrih 100 tisoč vozil, uvozili pa jih bodo verjetno nekoliko manj kakor v minulem letu.

Kakor smo omenili, je glavni jugoslovanski proizvajalec *Crvena zastava* iz Kragujevca. Njen glavni avtomobil pa je popularni *«fičko»*, fiat 750, ki so ga sicer drugod že odpravili s tekočega traku. Lani je, denimo, izdelala ta tovarna 48 tisoč teh malih avtomobilov, fiat 1300 pa je prišlo z njenega tekočega traku 17.000. Za ti dve vozili lahko rečemo, da sta resnično že jugoslovanski proizvod. Večino delov zanje namreč izdelajo v kragujevški tovarni ter pri drugih kooperantih te tovarne. V sodelovanju s turinsko tovarno pa so lani prišli na jugoslovanski trg iz Kragujevca že tudi fiati 850, 124 in 125. Medtem ko kupci lahko hitro pridejo na vrsto za «fičke» ter fiate 1300, pa morajo za druge znamke čakati po več mesecev.

Prav tako je potrebno čakati po več mesecev na vozila znamke NSU, ki jih sestavlja sarajevska tovarna Pretis. Lani so z njenih tekočih trakov odposlali kupcem okoli 8000 teh vozil. Jugoslovanski kupci slednjič lahko kupujejo še doma sestavljene avtomobile francoskih tovarn Renault in Citroen ter Volkswagen iz Zahodne Nemčije. Razna podjetja se dogovarjajo še za sestavljanje vozil iz tovarne Simca, Alfa Romeo ter menda celo neke švedske in japonske tvrdke.

Tako obliko kooperacije, po kateri dobivajo jugoslovanska podjetja iz tujine sestavne dele s tem, da njihov uvoz kompenzirajo z izvozom drugih sestavnih delov ali celo različnih izdelkov, so doslej spodbujali predpisi. Le-ti so namreč nalagali za sestavne dele nižjo carino kot za cela uvožena vozila. Na tak način se je seveda domačim podjetjem izplačalo razvijati montažno industrijo. V zadnjem času pa so spremenili predpise. Sedaj so s carino enako obremenjeni sestavni deli kot cela vozila. To bo verjetno nekoliko zavrlo dosedanjo kooperacijo.

Slika na jugoslovanskih cestah je precej pestra. Opazno je, da se ljudje nagibljejo k nakupovanju dražjih vozil, ki nekako izpodrivajo fičke. K temu jih spodbujajo razmeroma nizke obdavčitve. Med lani uvoženimi avtomobili so daleč prevladovale češkoslovaške «škode». Skupaj so jih uvozili kar 19.000, zatem «volkswagni», ki so jih uvozili 5600 ter «peugeoti», ki so jih uvozili okoli 3000. Častno mesto zavzemajo tudi vozila «mercedes» s 1900 novimi primerki. Menda se Jugoslavija uvršča po številu uvoženih tovrstnih vozil med prvih 15 držav na svetu.

JACK LONDON

Mala gospa velikega doma

Predstavljati ni treba niti Jacka Londona, velikega ameriškega pisatelja (1876—1916), niti njegovega romana MALA GOSPA VELIKEGA DOMA. Jacka Londona, tega velikega predstavnika sodobnega ameriškega romana poznajo slovenski bralci po prevodu njegovih najboljših del (Martin Eden, Dolina Meseca, Jerry z otokov, Hči snega, Beli očnjak, Krištof Dimač). Prav tako poznajo slovenski bralci roman Mala gospa velikega doma, ki je v slovenskem prevodu izšel že pred vojno. Tako torej dobivamo z novo izdajo tega dela, z novim prevodom tega romana, pravzaprav že znano delo. Toda prvi prevod je izšel že zdavnaj, roman pa je tolikšno kvalitetno delo, da je zaslužil novo izdajo.

Pri POMURSKI ZALOŽBI so torej storili prav, ko so v prevodu Borisa Rihteršiča ta Londonov roman znova izdali. Z njim bodo marsikateremu ljubitelju lepe knjige pripravili dosti bralnega užitka. Kljub temu pa se vendarle vprašamo, če ne bi morda vendarle prej prevedli še tista dela, ki jih v slovenščini sploh še nimamo. Čeprav je bera slovenskih prevodov Jacka Londona že kar obilna, vseh devetnajst Londonovih romanov seveda še nismo izdali v slovenščini. Toda naj bo tako ali drugače, roman MALA GOSPA VELIKEGA DOMA imamo spet na voljo. Vsem bralcem, ki ga še niso imeli v rokah pa ta odlični tekst lahko samo priporočimo.

V romanu pripoveduje pisatelj o Dicku Forrestu in njegovi lepi ženi Pavli, ki živita na velikem posestvu v Kaliforniji. Tu uvaja Dick moderne tehnološke postopke na svojem posestvu in začenja na veliko uporabljati stroje pri obdelovanju zemlje. Obenem pa uporablja znanstvena dognanja genetike pri vzreji živine.

Toda v ospredju romana je vendar ljubezenska zgodba, prikaz ljubezenskega trikota med gospodarjem Dickom, njegovo ženo in prijateljem Evanom Grahamom.

Ta pisatelj in pustolovec pride na ranč in živi tu nekaj časa. Med njim in gospodinjo se splete ljubezen. Lepa Pavla sicer ljubi svojega moža, toda vsakega moškega, ki pride v njeno bližino, osvoji, čeprav ostane pri tem sama nedostopna. Toda Graham omaje lepo gospodinjo in tako pride do usodnega zapleta. Gospodinja ve, da jo ljubita oba moška, njen mož in očarljivi gost, pisatelj. Tudi sama se ne bi mogla odločiti niti za enega niti za drugega. Tako se rajši odloči za smrt in se na videz po nesreči, dejansko pa prostovoljno, ustreli z lovsko puško in umre.

Tako imamo pred seboj malce sentimentalno, toda prepričljivo, lepo napisano in nekoliko romantično pretresljivo ljubezensko zgod-

(Nadaljevanje na 6. strani)

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Ne zanašajte se preveč na nasvete drugih ali na tujo naklonjenost. Svoje načrte boste morali nekoliko spremeniti.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Vaše delo bo precej razgibano, zaradi česar se raje izogibajte nevšečnosti, da ne boste zabredli v težave.

DVOJČKA (od 21.5. do 20.6.) Dan ne bo primeren za ambiciozne osebe. Kljub težavnemu položaju pa se bodo nekateri problemi rešili.

RAK (od 21.6. do 22.7.) Bolje bo, če pregledate neko vprašanje in začnete s pogajanji. Zdi se, da boste končno dosegli sporazum.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Če boste v sebi zatrli pretiran ponos, boste lahko na miren način rešili nek problem, ki je za sedaj nerešljiv.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Mnoge bo razveselilo neko presenečenje. Preživeli boste lep večer v prijetni družbi prijateljev.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Upoštevajte zanimive predloge in mnenja, ki vam bodo v kratkem prav prišli. Ne razburjajte se.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 21.11.) Z večjim navdušenjem se lotite svojega dela in se ne zanašajte na to, da bodo vaš posel opravili sodelavci.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Vaša zaskrbljenost se bo razblinila, ko boste dosegli manjši uspeh. Najavlja se vam prijetno presenečenje.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Ne bodite preveč zadržani, če želite skleniti neko prijateljstvo, ki naj bi se razvilo v čustveno vez.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Sodelavec, ki se je zaradi manjšega nesporazuma oddaljil od vas, vam bo pomagal do uspeha.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Po nekem dogodku se boste spomnili minulih dni z obžalovanjem. Bodite previdni v izražanju.

Rafael Perhauc:

Delež Slovencev pri uporu mornarjev v Boki Kotorski leta 1918

XVI.

Obenem piše zaročenki, da je na tekočem, kaj se dogaja v Trstu, ker čita delavski list «Il Lavoratore», na katerega so mnogi naročeni *(ib. str. 21, 22)*.

Poleg tega je bil še obtožen, ker je 3. februarja istega dne, ko je bil upor strt, hotel odposlati pismo, v katerem izraža zadovoljstvo zaradi dogodkov v Boki in odobrava to revolucijo *(ib. str. 81/2)*.

* * *

Koliko je danes še živih udeležencev upora v Boki Kotorski, je težko reči, ker niso bili in tudi sedaj niso med seboj povezani oz. organizirani. Najmlajši upornik je danes star 71 let, najstarejši pa že blizu 90.

Ustreljeni uporniki bi bili danes stari: Rasch 81 let, Graber 87, Šižgorić 81 in Brničević 79 let. To so pa že tako visoke starosti, katere le bolj redki dočakajo.

Dnevnik upornika Josipa Rodiča

O življenju interniranih upornikov v utrdbah okrog Kotora od dneva, ko je bil upor strt in skoraj do konca vojne, je ohranjeno zelo malo podatkov. Razni zagovorniki in poslanci v parlamentu so sicer sporočali o težkem življenju nasploh, ki ga preživljajo zaporniki in dolgotrajnosti preiskav, saj je trajalo več kot sedem mesecev, preden je prišlo do prve sodne obravnave. O osebnih majhnih zadevah posameznikov pa se je malo vedelo. Danes, 52 let po teh dogodkih so pa edini sprejemljivi viri o tem le kaki ohranjeni zapiski ali dnevniki, če so jih uporniki pisali. Vedeti pa moramo, da je bilo v tistem času prepovedano govoriti o uporu, kaj šele, da bi se smelo kaj pisati o tem. In vendar so si nekateri zapisovali doživetja sproti ali pa v krajših ali daljših časovnih presledkih.

Tako je mornar Jure Benzia z otoka Paga, napisal svoj kratki dnevnik o življenju v zaporu, kjer je prebil le 24 dni. Dne 27. februarja so ga s skupino 197 mornarjev, za katerę ni bilo dovolj osnove za obtožbo, izpustili iz zapora in ga prepeljali v Pulj. In komaj v Pulju — tako se domneva — je sestavil svoj mali dnevnik, za katerega se je, kakor se zdi, izvedelo pred nekaj leti, ker je bila njegova vsebina objavljena šele leta 1968 (Godišnjak pomorskog muzeja u Kotoru XVI-1968).

Po dvainpetdesetih letih smo prišli še do enega dnevnika, katerega je pisal Josip Rodič. Svoja opažanja je vpisoval v mali zepni koledarček.

Josip Rodič je rojen v Ljubljani 1888. Po poklicu je bil strojevodja pri železnici, v mornarici je imel čin strojnega narednika (Maschinenmaat). Najprej je bil vkrcan na bojni ladji BUDAPEST, med uporom pa na križarki KARL VI. Takoj po uporu so ga aretirali in obtožili (ARHIVSKI VJESNIK IX. — 1967, stran 68), za kar bi moral odgovarjati pred vojaškim sodiščem. Do 14. IX. je bil izmenoma interniran v utrdbah Kavač, Sv. Ivan, Škaljari, nato pa na ladji CATERINA GEROLIMICH. Dnevnik je pisan mešano, v slovenščini in nemščini. Večkrat se pojavljajo v dnevniku samostojne besede, iz katerih se smisel žal ne da razvozlati. Tudi sam Rodič, ki živi v Ljubljani, ni sedaj po toliko letih v stanju razložiti pomen teh besed. Objavljamo sedaj prvič odlomke iz Rodičevega dnevnika.

(V oklepajih so naša tolmačenja)

1.2.1918. Ob 16.00 uri KAISER KARL VI. *(to gotovo pomeni, da je bila ob 16. uri dvignjena rdeča zastava, kar je znano tudi iz uradnih virov)*.

2.2. Godba na palubi. Gorska artilerija nastopa *(proti uporniškim ladjam)*. Čitanje točk *(zahteve mornarjev pod naslovom KAJ MI HOČEMO)*.

3.2. Predaja (poveljstva oficirjem). Ob 15.30 aretacija. Zelenika — Mamula.

4.2. Na Mamuli 160 mož *(zaprtih. Mamula je otok z močnimi utrdbami pred vhodom v zaliv Boke Kotorske)*.

5.2. Mamula — vojašnica Tivat *(premestitev)*.

6.2. Tivat — Kotor barake *(premestitev)*.

7.2. Kotor barake — spodnja utrdba Kastell S. Giovanni (Sv. *Ivan, premestitev)*.

8.2. Spodnja utrdba — zgornja utrdba S. Giovanni, Kotor *(premestitev)*.

10.2. Ob 10.00 uri štirje ustreljeni, eden nedolžen. Na topniškega vodnika *(Rasch)* so 3 do 4 krat streljali, imel je nezavezane oči. Pri prvem strelu je glavo nagnil, pri drugem je pokleknil, pri tretjem se je vlegel *(datum in ura ne odgovarjata: štirim upornikom so sporočili smrtno obsodbo komaj 11.2. ob 05.00 uri, ustrelili so jih pa ob 06.50. Takoj mrtev pa ni bil Rasch, marveč Grabar. Po netočnem datumu lahko zaključimo, da je Rodič pisal dnevnik po preteku nekaj dni po dogodkih, ki jih opisuje)*.

15.2. Na 4 zapornike po en kruh in po ena konzerva, ena četrtina menaže *(dnevni obrok hrane)*.

18.2. Mornar Riba *(Ryba Karel, mornar 4. razr. z ladje KAISER MAX, ARHIVSKI VJESNIK IX-1967, stran 84)* zaradi pobega vezan od sedme do devete ure *(kazen vezanja (anbinden) je bila najostrejša telesna kazen: roke kaznjenca so zvezali na hrbtu, jih skupaj zvezali na drog in to čim višje tako, da je obsojenec občutil že pri ravni drži bolečine v ramenskih sklepih. Če je njegova drža le malo popustila, so se bolečine v teh sklepih neznosno stopnjevale. To je bilo pravo mučenje. Navadno so se te kazni izrekale samo za eno uro, pri Rybi vidimo, da je bil vezan dve uri)*.

4.3. Auditor dr. Klein. Podoficir Magašić Ludvig *(z ladje KARL VI, ibidem stran 69)* je obtožen, da je zbiral denar proti varnosti države za Ciril-Metodovo družbo. Nakaznica. *(Verjetno je bila dokaz, da je bil denar dejansko odposlan)*.

4.4. Podoficir Mario Rier *(ibidem stran 69)* je kaznovan na raportu s šestimi urami «spangen» *(kazen «in Spangen» je bila milejša od vezanja: kaznjenec je ležal na hrbtu, roke in noge pa je imel uklenjene v železnih okovih)*.

5.4. Mario Rier in Renato Berti *(ibidem stran 64)* zbežita.

7.4. Mario Rier in Renato Berti ujeta.

12.4. Ob 07.00 iz Sv. Ivana v utrdbo Škaljari *(premestitev)*.

20.4. 39,6 stop. vročine.

21.4. 40,3 stop. vročine.

22.4. Oporoko napisal. 40 stop. vročine *(oporoka je ohranjena in jo bomo v nadaljevanju objavili. Rodič je imel te dni napade malarije)*.

23.4. Na bolniški pregled v trdnjavo Trojica.

24.4. Madžarske vojake-stražarje so zamenjali Poljaki, ki so prispeli z ruske fronte. So zelo dobri ljudje, uslužni.

26.4. do 30.4. V trdnjavski bolnišnici štev. 3 v Kotoru.

2.5. Vsega 100 mož bodo izpustili *(med temi je bil tudi Žužek, ki pravi, da so jih izpustili za binkošti — 19.5.1918)*.

2.6. Prejel sem prvi zabojček od doma: 2 zavitka tobaka za pipo, nekaj rezin kruha, 2 štruklja, krhlje suhe hruške, 1 kranjsko klobaso, malo suhe slanine, 14 do 16 piškotov. Štruklji so bili plesnivi, pa vseeno užitni.

13.6. Palmeta - poročilo: *Szent István* potopljen, ker je bil lansiran. *(Palmeta je v žargonu avstro-ogrske mornarice pomenilo streliščе, torej streliščne vesti, ki so prihajale k internirancem in ki so bile večkrat neresnične. No, tokrat je bila ta vest resnična: italijanski korvetni kapitan Rizzo je 10. 6. blizu otoka Premuda pri Zadru ob tretji uri zjutraj lansiral in potopil avstrijsko 20.000-tonsko vojno ladjo Szent István)*.

18.6. Videl grobove štirih mučenikov št. 981, 982, 983 in 984. Na zelenih križih je pisalo «unbekannt» *(neznan, gre za grobove štirih ustreljenih upornikov na pokopališču v Škaljarih)*.

23.6. Petnajst mož v zapor, ker niso pozdravili višjega častnika. Po pet dni zapora in po šest ur «špange» na dan.

30.6. Vsi iz križarke GEORG na sodišče *(to je bilo verjetno kakega drugega dne, ker je bila 30.6. nedelja)*.

1.7. Bili smo na zaslišanju interniranci iz GAEE, FRANZA JOŽEFA in KARLA VI. Videl sem Riera in Bertija, ki sta mi pripovedovala, kako sta zbežala. Moja obtožba se glasi: da sem osorno nastopal proti strojnemu vodniku Eberhardu, da nisem hotel izvršiti njegovega ukaza in da sem mu rekel: od danes naprej mi nima več zapovedati *(ta del obtožbe je točno citiran v Arh. vjesniku IX, str. 69)*. Tja in nazaj gredè smo prepevali. Jugoslovani smo zahtevali zagovornike iz Jugoslovanskega kluba, Čehi iz Češkega svaza, Nemci dr. Adlerja, Madžari od Karolypartei, Istrani pa svojega, nihče ni hotel vojaškega zagovornika, kar našim avditorjem seveda ni bilo po volji. *(V vojnem arhivu na Dunaju se nahajajo še listine o uporu v B.K., ki pa še niso arhivistično urejene. V svežnju XIII se nahajajo listine, ki obravnavajo izključno delo branilcev. Tu so mnoge izjave obtoženih, ki so zahtevali branilce, katere so sami izbrali (ibidem, str. 13 in Stulli/1, str. 368)*.

6.7. Omejitev korespondence: od sedaj samo po eno pismo ali dve dopisnici na mesec.

10.7. Bil uradno v Zeleniki zaradi zamenjave kuhinjskih posod. Z menoj so bili mornarji: Heinrich *(Franz Josef Heinrich iz KARLA VI., ibidem str. 64/3)*, Pöltl *(Josef Pöltl iz KARLA VI., ib. str. 67/33)*, Burić *(Mihael Burić, iz KARLA VI., ib. str. 69/25)*, Meier *(Christian Meier iz MONARCHA, ib. str. 82/10)* in Murn *(Alois Murn iz GAEE, ib. str 60/21)*. Sestal sem se z Reboljem, ki mi je dal dve konservi, cigarete, trikotno pilo, mali kruh in 2 kroni. Peljal me je h Klemenčiču, ki mi je dal hlebec kruha, Červenka pa dva zavitka tobaka za pipo. Oberbaum mi je dal košček kruha, zavitek tobaka za pipo in čebulo. Za Marca *(Anton Marc iz GEORGA, ibidem, str. 44/32)* sem dobil na podmorniški bazi tudi kosček kruha in mali košček galete *(prepečeno testo brez kvasa in brez soli, je nepokvarjivo, trdo kot kamen)*. Neki infanterist je plačal vino. Prodal sem vrečo *(mornarska platnena vreča)* za 10 kron.

16.7.) Ujdura in še tri druge so odpeljali v garnizijske zapore. Na našo zahtevo je prišel zdravnik, ker je bilo včeraj 20 bolnih. Mornar trobentač Kniutz *(Josef Kniutz iz HELGOLANDA, ib. str. 70/3)* ne more stati na nogah *(zaradi oslabelosti)*, dva mornarja sta ga podpirala. Poslali so ga v bolnico.

20.7.) Kopali smo se v morju in iskali školjke. Za hrano prejeli zelje — Hindenburg *(osušene povrtnine, Dörrgemüse)*, tri dni galete in en dan fižol.

23.7. Okrog tretje ure zjutraj so nas zbudili in poklicali v zbor. Valjen *(Ivan Valjen — Mladin iz MONARCHA, ib. str. 82/6)* in drugi, kradli ponoči po njivah, kjer so jih ujeli.

24.7. Popisovanje kaj posedujemo kakor: nože, denarnice, britve in drugo. Denarja ne smemo več dobivati velike vsote.

1.8 Interniranci iz S. GEORGA na sodišče.

2.8. Interniranci iz KARLA VI in GAEE popoldan ob treh na sodišče.

10.8. Josip Radić, kurjač *(ibidem stran 66)* je dobil na raportu kazen eno uro «anbinden» *(vezanja)*. To je mučenje v pravem pomenu besede. Zastavnik ga je lastnoročno vezal, ker ni poslušal stražarja, ko je klical «stoj». Radić pa je tedaj nekaj težkega nosil *mogoče hrano ali vodo)*.

13.8. Od mame prejel zabojček okrog 3 kg. Četrt kg sladkorja, en četrt kg slanine, pol kg belega zdroba, prepečenec, malo suhega kruha, ena klobasa, slaščice in fin sladkor v vrečkah.

17.8. Govor zastavnika ob rojstnem dnevu. Njegovega veličanstva.

18.8. Vidović *(Anton Vidović, nadkurjač iz KARLA VI, ibiden str. 67)* se je zaradi lakote najedel jedrc iz češpljevih koščic. Bruhal in skup zlezel.

19.8. Postavljen sem za kuhinjskega nadzornika. Pöltl in Heinrich sta zjutraj okrog treh ušla.

21.8. Prišel ob 0900 češki soc. demokratski poslanec Soukup kot zagovornik v Kotor. *(glej Stulli/1, stran 370)*.

24.8. Trojica 92 mož, Škaljari 71, Kavač 74, sv. Ivan 115, skupaj 352 mož 41,250 kg mesa. Škaljari 8,307 kg govejega mesa, sušenega na zraku *(8307 : 71 = 117 gr na osebo)*.

27.8. Pravijo, da so Pöltla ujeli v Dunajskem novem mestu.

29.8. Huber *(Karl Huber iz lansirne postaje Kabala, ibiden 79)* in Herreger *(Rudolf Herreger iz KARLA VI, ibiden str. 65)* ušla dopoldan. Ko so ju okrog poldneva iskali, sta prišla in se izgovarjala, da sta šla lovit zelve. Oba vezana.

(Nadaljevanje sledi)

Salezijanec prof. Godnič, ki razstavlja v nabrežinski «stari šoli». Ob njem njegov priletni oče

RADIO TELEVIZIJA

TOREK, 7. JULIJA 1970

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slov. narodne; 12.00 Pratika; 12.15 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Trio Boschetti; 17.20 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Komorni koncert; 18.45 Orkester Zacharias; 19.10 Humor v slovenskem slovstvu; 19.25 Veliki orkester Ferguson; 19.45 Komorni zbor iz Celja; 20.00 Šport; 20.35 Zandonai: Romeo in Julija; 21.15 Pogled za kulise; 22.45 Zabavna glasba.

TRST

12.10 Plošče; 14.45 Tretja stran; 15.10 Juke box; 16.00 Puccini «Il Tabarro».

KOPER

7.40, 8.30, 12.30, 14.00, 15.30, 18.00, 20.15 in 23.30 Poročila; 7.40 Jutranja glasba; 8.40 Vesela glasba; 10.10 Uspeli motivi; 10.30 Parada plošč; 10.45 Glasbeni vrtiljak; 11.15 Plošča sledi plošči; 11.30 Ansambel Intra; 12.00 in 12.45 Glasba po željah; 14.05 Jugoslavija v svetu; 14.15 Lahka glasba; 14.30 Operne arije, 15.15 Uspeli motivi; 16.30 Melodije za vsakogar; 17.00 O morju in pomorstvu; 17.20 Poje Ditka Haberl; 17.30 Počitniški vrtiljak; 18.30 Tretja stran; 18.45 Popoldanski recital; 19.15 Seliškar: «Rudi»; 19.30 Ritmi; 20.00 Ansambel Pezzotta; 20.30 Prenos RL; 23.10 Motivi za vsakogar; 23.35 Glasba za lahko noč.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 8.30 Jutranje pesmi; 9.00 Vi in jaz; 11.30 Plošča za poletje; 13.15 Poletni program; 16.00 Beethovnova glasba; 16.30 Glasba za mladino; 18.00 Parada popevk; 18.15 Oddaja za bolnike; 19.05 Glasbene počitnice; 19.30 Luna park; 20.20 Brecht - Weill: «Ascesa e caduta della città di Mahagonny»; 22.25 Ital. folklora.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila; 8.40 Sopranistka V. Mariconda; 9.00 Plošča za poletje; 10.00 Radijska priredba; 10.35 Telefonski pogovori; 14.00 in 16.50 Zakaj in kako?; 15.00 Enciklopedija; 15.40 Orkester Zacharias; 16.00 in 16.35 Plošča za poletje, med 17.00 in 18.00 Tour de France; 17.55 Glasbeni aperitiv; 19.30 Po večernih vesteh Tour de France; 21.40 Nove pesmi; 22.10 Na sporedu je Bizet; 22.43 Radijska priredba.

III. PROGRAM

9.30 Mozartove skladbe; 10.00 Schubert, Weber itd.; 11.45 Ital. baročne kantate; 12.20 Iz Donizettijeve «Lucie»; 14.00 Skladbe za pihala; 14.30 Plošče resne glasbe; 15.30 Simf. koncert; 18.45 Cesarini Sforza: Manjšine v ZDA; 19.15 Koncert; 20.20 Sonate za violino in bas.

FILODIFUZIJA

8.00 Koncert za začetek; 9.15 Polifonija; 9.40 Sodobna ital. glasba; 10.00 Griegova sonata opus 13; 12.00 Bartok in Ives; 12.30 Iz Massenetove opere Don Kichot; 13.30 Portret avtorja: Glinka; 14.00 Telemannov koncert; 14.15 Antologija interpretov.

SLOVENIJA

8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 18.00 in 20.30 Poročila; 8.45 Informativna oddaja; 9.10 Operna matineja; 10.05 Počitniško popotovanje; 10.25 Narodne pesmi; 10.45 Pihalni orkester holandske mornarice; 11.15 Pri vas doma; 13.10 Violinist Karlo Rupel; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Lepe melodije; 14.30 Priporočajo vam...; 15.10 Instrumentalne skladbe za mladino; 15.25 Mladinska oddaja; 15.40 Prijetni zvoki; 16.40 Nekaj arij iz Traviate; 17.00 Vsak dan za vas; 18.05 Beethovnova dela; 19.15 V torek na svidenje!; 20.15 Trio Vitala Ahačiča; 21.00 Prodajalna melodij; 21.30 Radijska igra; 22.38 Koncert lahke glasbe; 23.15 Jugoslovanska glasba; 00.05 Literarni nokturno; 00.15 Popevke iz studia Radia Beograd; 00.40 Orkester Kookie Freeman.

ITAL. TELEVIZIJA

16.00 Tour de France; 18.15 Program za mladino; 19.15 Šport ne vesti in ital. kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 Shaffer: «Esercizio a cinque dita».

II. KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Iz dneva v dan; 22.05 Posebno za vas.

JUG. TELEVIZIJA

21.00, 23.50 Poročila; 19.15 Obzornik; 19.30 Spomin na življenjski vrt — iz serije Jure slon; 19.45 Risanka; 20.00 Meta Malus in Ekipe «84»; 20.30 Prva pomoč na cesti; 21.35 Iz sveta fantastike: Jaz, pravica — češki film; 23.10 Moskovski filharmoniki.

KOLESARSTVO — V NEDELJO V PULJU

Čubrić zasluženo zmagal na dirki «Po Jugoslaviji»

Jugoslavija osvojila prvo mesto tudi na ekipni lestvici

PULJ, 6. — 36-letni veteran jugoslovanskega kolesarstva, Radoš Čubrić, je zasluženo osvojil končno prvo mesto na letošnji 26. mednarodni amaterski kolesarski dirki po Jugoslaviji. Vodstvo si je zagotovil že v Kranju in ga nato ni več oddal iz svojih rok. Nekoliko negotovosti je bilo v nedeljo pred zadnjo, deseto etapo, katero so morali tekmovalci prevoziti od Pulja do Medulina in nazaj na kronometer. Toda tudi v tej etapi je Čubrić prekosil samega sebe in je pustil na cilju za seboj drugouvrščenega Italijana Piccina skoraj za minuto, kar je glede na dolžino proge (23 km) kar precej.

Čubrić se je tudi v etapi od Trsta do Pulja v nedeljo branil zelo dobro. Ves čas se je držal v skupini najboljših in je tako ohranil vodstvo, čeprav ni bil deležen nagradnih časovnih odbitkov.

Letošnja konkurenca na dirki «Po Jugoslaviji» je bila razmeroma slaba. Tu mislimo predvsem na nastop tujih tekmovalcev. Prav zato so imeli domačini precej olajšano delo in so se lažje prebijali do vodilnih mest. Kljub temu pa so bili dosežki domačinov zelo dobri, saj so tekmovalci povsem izpolnili načrte svojih voditeljev. Poleg jugoslovanske reprezentance se je zelo dobro odrezala tudi republiška reprezentanca Slovenije, ki je ves čas imela svoje može v ospredju in je s tem potrdila, da ima Slovenija kljub krizam, do katerih je prišlo v tem športu, vendarle odlične tekmovalce, ki so sposobni nadpoprečnih storitev.

Lestvica 11. etape:

1. Pustjens, ki je prevozil 122,500 km dolgo progo od Trsta do Pulja v 2.56'36" s poprečno hitrostjo 41,502 km na uro
2. Peccolo (It.) 2.57"06
3. Konečny (ČSSR) 2.56'56"
4. Hradzira (ČSSR) 2.57'06"
5. Dangullame (Fr.) 2.57'36"
6. Čubrić (Jug.) 2.57'36" in nato še drugi tekmovalci v njegovem času.

Lestvica 12. (zadnje) etape:

1. Čubrić (jug.), ki je prevozil 23 km dolgo progo od Pulja do Medulina in nazaj na kronometer za posameznike v 29'20"
2. Piccin (It.) 30'17"
3. Wozniak (Pol.) 30'22"
4. Labus (ČSSR) 30'26"
5. Hlava (ČSSR) 30'27"
6. Kuvalja (Jug.) 30'31" zaostanka itd.

Končna skupna lestvica:

1. Radoš Čubrić (Jug.) 26.30'20"
2. Wozniak (Pol.) 26.31'42"
3. Kuiper (Niz.) 26.33'01"
4. Piccin (It.) 26.33'08"
5. Dangullaume (Fr.) 26.36'51"
6. J. Valenčič (Jug.) 26.34'24" itd.

Končni ekipni vrstni red:

1. Jugoslavija 80.27'30"
2. ČSSR 80.31'45"
3. Romunija
4. Nizozemska
5. Italija
6. Poljska
7. Slovenija
8. Jugoslavija II.
9. Francija
10. Bolgarija
11. Alžirija.

ODBOJKA

Jugoslavija na SP v lahki skupini

Izžrebali so izločilne skupine za svetovno odbojkarsko prvenstvo, ki se bo začelo letos 20. septembra v Sofiji. Jugoslavijo so izžrebali v A skupino, ki je razmeroma zelo lahka: v njej bodo namreč nastopale raprezentanze Jugoslavije, Italije, Bolgarije, Belgije, Izraela in Irana.

Jugoslovani bodo sodelovali v moški konkurenci, v ženski pa ne.

VATERPOLO

V Jugoslaviji se je začelo vaterpolsko prvenstvo 1. lige. V tej ligi sodeluje letos tudi Kranjski Triglav, ki je edini zastopnik Slovenije v tem tekmovanju. Glavna kandidata za naslov državnega prvaka sta letos beograjski Partizan in zagrebška Mladost.

KOLESARSTVO — «TOUR DE FRANCE»

Le Nizozemec Zoetemelk zdržal Merckxov napad

V deseti etapi Italijan Tosello na drugem mestu - Veliki zaostanki ostalih boljših kolesarjev - Zilioli sedmi na skupni lestvici z zaostankom osem minut in pol

DIVONNE LES BAINS, 6. — Eddy Merckx je v deseti etapi letošnje krožne dirke po Franciji vnovič potrdil, da ni na tem tekmovanju nikogar, ki bi mu lahko zastavil pot do končne zmage. Potem ko je v nedeljski etapi pretežno le varoval svoje mesto na lestvici, na kateri ni prišlo po prihodu na cilj do nobene bistvene spremembe, je danes povzročil na skupni razpredelnici pravi potres. Edini, ki je zdržal njegov napad je bil Nizozemec Zoetemelk. Vse ostale je potisnil časovno daleč nazaj in že danes je njegov naskok toliksen, da si lahko privošči v nadaljevanju «Toura» tudi precej brezskrbno vožnjo. Lahko celo rečemo, da se je letošnji «Tour» z deseto etapo praktično že zaključil in nima več česa povedati. Odtlej se bo bila le še bitka za drugo in ostala boljša mesta. Prvo je dejansko že oddano.

V današnji etapi je bil Merckx razpoložen napadalno od začetka do konca. Tej njegovi borbenosti tudi najboljši tekmeci niso bili kos. Španec Ocana in Nizozemec Janssen, ki bi morala biti po napovedih danes njegova najtežja nasprotnika, sta prispela na cilj z zaostankom kar 12'03" in lahko rečemo, da tudi za ta tekmovalca «Toura» že konec.

Ocana je danes prvi začel napadati, toda Merckx je vse njegove poskuse zatrl v kali. Pri 71. km je prišlo do pobega dvanajsterice kolesarjev, med katerimi je bil tudi Merckx. Belgijec je diktiral peklenski tempo vožnje in njegovi soubežniki so začeli drug za drugim zaostajati. Po 195 km prevožene poti so bili ob Merckxu le še trije kolesarji: Tosello, Pintens in Zoetemelk. Ta skupina — v kateri je bil izmed bolje uvrščenih tekmovalcev na skupni lestvici le Zoetemelk — je prva privozila na cilj. Pred belo črto je skušal pobegniti Tosello, toda Merckx se ni pustil presenetiti. Prvi zasledovalci so prispeli po skoraj treh minutah, ostali tekmovalci pa so posamič ali v skupinah prihajali v večjih presledkih.

LESTVICA 9. ETAPE:

1. Frey Mogens, ki je prevozil 269,500 km dolgo pot od Saarluisa do Mulhousa v 7.44'14" s poprečno hitrostjo 34,830 km na uro.
2. je bil Agostinho (Šp.) v istem času,
3. Basso (It.) 3" zaostanka
4. Jansen (Niz.)
5. Stevens (Bel.) in še drugi v Bassoven času.

Merckx je bil 65.

Lestvica 10. etape:

1. Eddy Merck, ki je prevozil 241 km dolgo progo od Belforta do Divonne Les Bains v 5.52'36" s poprečno hitrostjo 41,010 km na uro
2. Guerrino Tosello (It.)
3. Georges Pintens (Bel.)
4. Joop Zoetemelk (Hol.) 5.52'38"
5. Francisco Galdos (Šp.) 5.55'17"
6. Johnny Schleck (Luks.)
7. Evert Dolman (Hol.)
8. J. Van Der Vleuten (Hol.)
9. Gosta Petterson (Šve.)
10. Riny Wagtmans (Hol.)
17. Zilioli (It.) 5.58'06"
18. Van Den Bossche (Bel.)
19. Schiavon (It.)
20. Shutz (Luks.)

Skupna lestvica po 10. etapi

1. Eddy Merckx (Bel.) 49.55'58"
2. Joop Zoetemelk (Hol.) 2'51" zaostanka
3. Georges Pintens (Bel.) 3'55"
4. Gosta Petterson (Šve.) 7'44"
5. Herman Van Springel (Bel.) 8'02"
6. Raymond Poulidor (Fr.) 8'31"
7. Italo Zilioli (It.) 8'34"
8. Marinus Wagtmans (Hol.) 9'18"
9. Francisco Galdos (Šp.) 9'33"
10. Martin Van Den Bossche (Bel.) 9'41" itd.

Poročali smo že o uspeli nagraditveni slovesnosti najboljših ekip v nabrežinski občini. Danes priobčujemo o tej svečanosti, v kateri je mlade športnike nagradil župan dr. Legiša, dve sliki

Športno društvo Breg priredi 12. julija letos tradicionalni enodnevni

izlet v Begunje, Vrbo in na Bled.

Cena izleta 3.200 lir, vključno kosilo na Bledu. Prijave pri vaških zastopnikih do 10. julija.

PLAVANJE — V MEDDRŽAVNEM SREČANJU

Pri moških Poljaki Pri ženskah Italijanke

Med tekmovanjem je padlo več državnih rekordov

KRAKOV, 6. — V meddržavnem plavalnem srečanju v Krakovu je Italija premagala Poljsko s 157:149. Pri moških so zmagali Poljaki z 80:73, pri ženskah pa Italijanke s 48:69. Tekmovanje je bilo dokaj kakovostno in je padlo med njimi več državnih rekordov. Med drugimi so dosegli na tem tekmovanju tudi naslednje izide:

MOŠKI

100 m
1. Pangaro (It.) 55"5
2. Boscaini (It.) 56"4
3. Chmielewski (Pol.) 56"9
4. Salapski (Pol.) 57"9

100 m hrbtno
1. Mauro Calligaris (It.) 1'04"2
2. Zaluski (Pol.) 1'04"9
3. Dlucik (Pol.) 1'05"7
4. Nistri (It.) 1'05"8

200 m mešano
1. Krawczyk (Pol.) 2'19"8
2. Pacelt (Pol.) 2'20"4
3. D'Oppido (It.) 2'21"4
4. Mauro Calligaris (It.) 2'23"0

200 m prsno
1. Smiglak (Pol.) 2'37"1
2. Klukowski (Pol.) 2'39"0
3. Risita (It.) 2'42"8
4. Di Pietro (It.) 2'45"7

200 m metuljček
1. Chudzinski (Pol.) 2'16"0
2. Castagna (It.) 2'16"5
3. Krawczyk (Pol.) 2'17"9
4. Pinocciaro (It.) 2'18"3

1.500 m prosto
1. Grassi (It.) 17'38"5
2. Albertini (It.) 17'47"5
3. Langer (Pol.) 18'04"6
4. Wojtakajtis (Pol.) 18'20"9

Štafeta 4x100 m mešano
1. Italija 4'13"6
2. Poljska 4'15"5

ŽENSKE

100 m prsno
1. Zarzeczanska (Pol.) 1'20"7
2. Stachurska (Pol.) 1'23"7
3. Cornelli (It.) 1'24"8
4. Morozi (It.) 1'24"9

200 m metuljček
1. Calligaris (It.) 2'35"8
2. Palmieri (It.) 2'40"1
3. Antoniak (Pol.) 2'41"3
4. Iamantidi (It.) 2'49"5

200 m mešano
1. Calligaris (It.) 2'33"7 (nov italijanski rekord)
2. Maltagliati (It.) 2'36"6
3. Neczak (Pol.) 2'39"3
4. Grecka (Pol.) 2'41"4

200 m hrbtno
1. Kobielska (Pol.) 2'32"1 (nov poljski rekord)
2. Torrisi (It.) 2'36"4
3. Tarantino (It.) 2'39"9
4. Sitko (Pol.) 2'46"8

400 m prosto
1. Calligaris (It.) 4'57"54
2. Passetti (It.) 5'04"2
3. Pilawska (Pol.) 5'06"9
4. Zieleniewska (Pol.) 5'15"5

Štafeta 4x100 m prosto
1. Italija 4'18"8
2. Poljska 4'30"4

KOTALKARSKI VEČER ČLANOV ŠD POLET

Tudi v sobotnem nastopu openski kotalkarji navdušili

Nastop si je ogledalo izredno število občinstva

V soboto zvečer so bile Opčine zopet prizorišče izredno lepega športnega doživetja. Mladi kotalkarji Poleta so ponovili svojo revijo, ki so jo morali prej časom odgoditi zaradi slabega vremena. Vreme sicer tudi tokrat prirediteljem ni bilo posebno naklonjeno, saj je pihal oster veter in zaradi mraza so se morali gledalci zavijati v zimske plašče. Čeprav pa je bilo na Opčinah v soboto res hladno, ni to preprečilo izredno velikemu številu občinstva, da bi do zadnjega kotička ne napolnilo razpoložljivih mest okrog kotalkališča. Dvorišče je bilo namreč nabito polno in kdor ni pravočasno zasedel boljšega mesta v ospredju je moral zadaj krepko stegovati vrat, da je lahko sledili umetnostim spretnih kotalkarjev na betonski plošči.

Čeprav je marsikdo med predstavo prezebal, pa prav gotovo ni bilo niti enega med res številnimi gledalci, ki bi mu bilo žal, da si je ogledal nastop mladih Opencev. To pa tem bolj, ker je bilo na sporedu več točk, ki jih kotalkarji ob zadnjem prekinjenem nastopu niso uspeli pokazati in so predstavljale torej novost. Mladi poletovci so se tudi v sobotnem večeru res izkazali. Vse elemente so izvajali samozavestno ter ljubko in mnogi tehnično dokaj težki elementi so poželi odobravanje gledalcev. Vsekakor so pokazali velik napredek ,ki so ga dosegli v preteklem letu. Pozna se, da delajo pod vodstvom izkušenega strokovnjaka Maria Vitte, ki jim ni posredoval le znanja, ampak tudi ljubezen do tega športa.

Voditelji openskega slovenskega športnega društva so že pred časom izrazili namen, da bi kotalkarje včlanili v italijansko kotalkarsko zvezo. Sobotni nastop je povsem potrdil upravičenost njihove namere. Če bodo Poletovi kotalkarji še nadalje vadili in nastopali s tolikšno zavzetostjo kot doslej, potem smo lahko prepričani, da bodo barve svojega društva branili tudi na uradnih tekmovanjih več kot častno.

Ponovno pa se moramo ob tej priložnosti spomniti dejstva, da ni doslej še nobeno drugo naše društvo posnemalo marljivih openskih športnih delavcev. Ne bilo bi prav, če bi openski kotalkarji ostali v svojih prizadevanjih osamljeni. Tudi v drugih naših krajih je mnogo mladine, ki bi se prav gotovo z veseljem posvetila temu športu, ki bi se prav gotovo z veseljem posvetila temu športu, ki ne vzgaja le telesa, ampak plemeniti tudi duha in izostruje smisel za lepoto, za estetiko.

Openskim voditeljem ŠD Polet in prizadevnemu trenerju Mariu Vitti pa moramo ponovno izreči za res lep in prijeten večer, ki so ga pripravili openskemu občinstvu, vse priznanje.

Mladi kotalkarji so izvajali svoje vaje z veliko mero ljubkosti, pa tudi znanja

TENIS

Na jugoslovanskem pionirskem teniškem prvenstvu v Zagrebu je zmagala med deklicami Mariborčanka Joušovčeva. Izgubila ni niti enega srečanja.

ŠAH

57 držav na olimpiadi

Od 5. do 27. septembra bo v Siegnu v Zahodni Nemčiji šahovska olimpiada. Organizatorji so sporočili, da se je doslej za to prireditev prijavilo že 57 držav. Med prijavljenimi sta tudi Jugoslavija in Italija.

NOGOMET — V NARAŠČAJNISKI TEKMI

Triestina premočna za mlade Sežance

V nedeljo je bilo v Sežani prijateljsko nogometno srečanje med naraščajniškima enajstericama Triestine in Tabora iz Sežane. Tržačani so bili za mlade kraške nogometaše pretrd oreh: zmagala je namreč Triestina s 6:2.

KOŠARKA

Košarkarska peterka Cianocolori iz Trsta je opravila v Jugoslaviji dve prijateljski srečanji in je bila v obeh premagana. V Karlovcu jo je premagal Železničar s 75:67, v Ogulinu pa Jedinstvo v 61:59.

Turnir sv. Lovrenca

V soboto zvečer se je začel v Škedenju tradicionalni košarkarski turnir sv. Lovrenca. Letos se bo turnirja udeležilo 165 igralcev. Novost letošnje izdaje sta turnirja dečkov in minibasketa.

VESLANJE

V Portorožu so imeli v nedeljo slovensko veslaško prvenstvo, katerega se je udeležilo 6 klubov z 58 veslači. V moški konkurenci so zbrali največ točk veslači Bleda, v ženski pa izolskega Arga.

BOKS

Tržaški poklicni boksar Aldo Pravisani bo 18. julija nastopil v Trstu in sicer na stadionu Valmaura. Boril se bo z jugoslovanskim boksarjem Winarjem. V okviru tega boksarskega večera bo še več drugih dvobojev in sicer med amaterji Slovenije in naše dežele.

ATLETIKA — V BERLINU

Vera Nikolićeva 2'02"2 na 800 m

To je letošnji najboljši rezultat na svetu

BERLIN, 6. — Na mednarodnem atletskem mitingu v zahodnem Berlinu je dosegla znana jugoslovanska tekačica Vera Nikolić na olimpijskem stadionu izreden uspeh. Svojo klasično progo, 800 m, je pretekla v 2'02"2 in je s tem postavila sezonski svetovni rekord. To je obenem najboljši rezultat, ki ga je ta izredno nadarjena atletinja — katero so mnogi že odpisali iz seznama vidnejših tekmovalk — dosegla v zadnjih dveh sezonah, po olimpijskih igrah v Mehiki, ki so se za njo končale tako žalostno. Za svetovnim rekordom je sicer še vedno zaostala za 1"7, vendar pa je njen berlinski nastop jasno potrdil, da je Vera letos v odlični formi, ki še marsikaj obeta.

Njen nastop je delno pogojevalo dejstvo, da je tekla na tartanu, delno pa tudi razmeroma ostra konkurenca. Švedinja Nenzell, ki se je za Vero uvrstila na 2. mesto je ustavila ure pri 2'03"5, tretjeuvrščena Danka Damm-Olesen pri 2'04"4, zahodna Nemka Janze, ki je bila četrta, pa pri 2'05"8.

Na isti prireditvi so nastopili še nekateri drugi jugoslovanski atleti. Korica je zmagal v teku na 5.000 m s časom 13'53"4, kar je letošnji najboljši jugoslovaski dosežek v tej disciplini; Hrepevnikova je zasedla v skoku v višino z značko 178 cm drugo mesto in to z enako višino kot zmagovalka Avstrijka Gusenbauer; Medjimurec pa je bil na 500 m tretji s časom 1'49"2.

ODTUINTAM

ATLETIKA

V Ljubljani je bilo v nedeljo prijateljsko srečanje med atletskima vrstama Ljubljane in Vidma iz Italije. Večina zmag je pripadla Ljubljančanom in sicer 11; od teh 8 v moški konkurenci.

Med tekmovanjem je moška ekipa Olimpije postavila slovenski klubski rekord v štafeti 4 x 100 m s časom 41"9.

PLAVANJE

V Ljubljani so v nedeljo odprli novo športno napravo. Na Kodeljevem so namreč dali v uporabo nov olimpijski plavalni bazen, poleg katerega sta še dva druga manjša. Vsi trije bazeni merijo skupno 2.740 kvadratnih metrov in se bo lahko v njih kopalo nad 4.000 oseb. Bazeni so sredi zelenega parka, ki meri 21.000 kvadratnih metrov.

NOGOMET

V kvalifikacijah za vstop v 1. jugoslovansko zvezno nogometno ligo je Borac iz Banjaluke premagal Borca iz Čačka z 1:0, Crvenka pa Rijeko (po enajstmetrovkah) s 6:5. Ta tekma se je ob regularnem času in podaljških končala pri izidu 2:2.

* * *

K ljubljanski Olimpiji je pristopil dosedanji igralec Kaknja Miljenko Gliščič, vratar Škorič pa je podpisal pogodbo z ljubljanskim prvoligašem še za eno leto.

ROKOBORBA

Mednarodna rokoborska zveza je suspendirala Južno Afriko. To je storila zaradi rasističnih predpisov, ki vladajo v tej deželi tudi v športu. J. Afrika se tako ne bo mogla udeležiti svetovnega prvenstva, ki se bo začelo 11. t.m. v Kanadi.

NAMIZNI TENIS

Jugoslovanska namiznoteniška zveza je sklenila, da letos ne bo poslala svojih mladincev na evropsko prvenstvo. To je odločila, ker baje jugoslovanski mladinci za tako zahteven nastop niso dovolj pripravljeni.

ATLETIKA

LOS ANGELES, 6. — Na mednarodnem ženskem atletskem prvenstvu ZDA je Kitajka Či Čeng s Formoze postavila nov svetovni rekord v teku na 220 jardov s časom 22"4. Ta rezultat je za 2 desetinki boljši od njenega dosedanjega svetovnega rekorda, ki ga je postavila v petek, vendar pa novega časa ne bodo priznali, ker je v trenutku teka pihal v hrbet premočan veter.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO TRST

obvešča, da je v Glinščici vsako nedeljo plezalni tečaj, katerega vodi načelnik AO dr. Mario Gec. Tečaj se loči v praktični del (osnove plezanja v Glinščici) in teoretični del (diskusije, predavanja, projekcije filmov, diapozitivov in ogled knjig). Upoštevajoč zanimanje udeležencev bo trajal tečaj primerno število nedelj (oz. praznikov).

Zbirališče tečajnikov vsako nedeljo v Glinščici pri koči Premuda ob 9.30 zjutraj.

MLADEN OLJAČA: 14.

KOZARA

Prevedel: Severin Šali

Ostal je tam tudi po dva dni in napadal, potem pa se vrnil, in kot da se nič ni zgodilo, je povedal Ivanu, kje je bil in kaj je naredil. Če ni uspel, je jezno puhal, kot da ga je kdo drug speljal na led.

«Se ti bo pa drugič posrečilo, sedaj pojdi in se ulezi, saj nocoj gotovo nisi spal,» mu je ob takih prilikah rekel Ivan s prijateljskim in odpuščajočim glasom, Lazar pa je kar zajavkal, vendar ga prihodnjič spet ni vprašal, temveč je sam odločil. Saj je komandir, znano pa je, kaj je v četi komandir in kaj komisar. Jaz poveljujem, komisar pa skrbi za pismenost, bere radijske novice, predeluje zgodovino Vekapebeja, ima sestanke z odbori, z mladino in Afežejem na terenu, kar je dovolj, jaz pa poveljujem, to je jasno. In če ga bom moral kaj vprašati, ga bom vprašal, kaj je prakomunizem, kaj je diktatura proletariata, kdaj bo Turčija stopila v vojno in če je res, kot govorijo, da se je človek razvil iz opice.

Sedaj bi pa le rad videl Ivana in ga vprašal, kaj se godi. Saj česa takega se doslej še ni dogajalo. Nikoli niso tako pokale granate in mine, tudi niso regljali tako številni mitraljezi, ljudje pa se umikali z vozmi, konji ,voli, ovcami in svinjami, kot da bežijo pred potopom.

«Zlomka, poglej no, Ljeposava!» Zagledal je žensko srednjih let, plečato in hitronogo, v ruti, podvezani pod brado. Gnala je čredo živine, na vrvi pa vlekla tele, ki se je trmoglavo upiralo.

«E, moj Lazar, zbogom naša revščina,» je rekla Ljeposava. «Požgali so nas, da bi se jim le seme zatrlo,» je zmerjala, Lazar pa je menda šele sedaj zagledal požar, plamen in dim nad strehami.

Pod nebo so se valili črni oblaki dima, se leno vlekli čez kraj in zapirali pogled na Mazić, Cerovico, na Ravnice, Poljavnice, Vodičevo... in še dalje, okrog Pastireva. Povsod je gorelo. Dim se je valil pod oblake. Gorele so hiše, kolnice, skednji, kokošnjaki in kozolci za koruzo. Napadalci so požigali senene kopice in stoge pšenice, ovsa, deteljo. Kazalo je, da požigajo vse, kar je lahko gorelo.

«Ivan, kaj to pomeni?» Lazar je zagledal komisarja. «Kaj je to, Ivan, tristo hudičev?»

«Imaš zvezo s Hamdijem?» je vprašal Ivan.

«Pravijo, da se je umaknil.»

«Si se povezal z njim?»

Podrejeni se mora povezati z nadrejenim, je hotel odgovoriti Lazar, toda spomnil se je, kako je nekdo rekel, da v težkih trenutkih lahko tudi starešina pošlje kurirja ali skupino borcev, da najdejo enoto, o kateri ni glasu.

«Čakam ga. Menda se bo oglasil.»

«Sodim, da je to napad večjega obsega,» je začel Ivan. «To je vsekakor povezano s sovražnikovim napadom na Prijedor.»

«Počakali jih bomo na pokopališču,» je rekel Lazar, čeprav se je vse v njem upiralo, da bi povedal komisarju stvari, ki so bile povezane z vojaškimi odločitvami. «Tole je imenitna postojanka in branili jo bomo z vsemi močmi,» je mrmral nehote in se vpraševal, zakaj odkriva svoje načrte, kar doslej nikoli ni naredil.

«Ali si sporočil bataljonu, da smo napadeni?» je vprašal Ivan.

«Kaj je tudi to treba sporočiti?» je zazijal Lazar. «No, pojdi pa jim ti sporoči. Jaz moram ostati na postojanki. Jih vidiš, tamle na rebri... Poglej,» mu je potisnil v roko daljnogled.

Ivan je nekaj časa ogledoval dolino Male Žuljevice, ki jo od Cerovice loči visoka strmina. Potem je daljnogled vrnil in odšel v četno taborišče.

Lazar je začel razporejati borce. Ukazal jim je, da se skrijejo za gomile in trnjolico, zraven kamnitih in lesenih križev, v kotlinah med praprotjo in grmovjem. Z dečkom, ki ga je spremljal v korak, je stekel do ruševin cerkve, ki je bila zažgana ob vstaji, kjer se je za pripravljenimi prsobrani iz kamna že vgnezdil mitralješki oddelek.

«Cvetan, si pripravljen?»

«Tekla bo kri,» je rekel Cvetan. «Jaz se od tod ne umaknem.» Postavljal je težki mitraljez za cerkvenim zidom v okensko odprtino, zatlačeno s kamni, opeko, ometom, apnom in razbitimi strešniki. To je bila prava grobnica, kateri je manjkal samo še mrlič.

Nad dolino so žvižgale granate in tolkle v pobočje nad Malo Žuljevico, ga orale, se razletavale in metale v zrak kupe prsti, kamna in korenin.

«Aha, Hamdija,» je rekel Lazar. «Kje si, za božjo voljo?» Poklical ga je v ruševino. «Ali jih nisi mogel premagati?»

«Nisem,» je rekel Hamdija.

«Hudiča, zakaj ne?»

«Zato, veš,» je odgovoril Hamdija in žalostno gledal po dolini, po kateri so se pomikale kape, hrbti in puškine cevi njegovih tovarišev.

Šla sta proti pokopališču, h grobovom in križem, za katerimi so ležali borci. Pogovorila sta se o sovražnikovi moči in njegovih verjetnih namerah. Hitro sta bila enih misli, da se današnji napad razlikuje od dosedanjih po naglici in moči, kakor tudi po sestavi čet, ki napadajo.

«Koliko je ranjencev, Emira?» je Lazar vprašal rjavolaso dekle v vojaški obleki in s karabinko na hrbtu, ki je šla ob nosilnicah.

«Osem,» je odgovorila Emira. «In dva mrtva: Šurlan in Jelisavac.»

«Ali ste odnesli vse ranjene in mrtveca?»

«Smo,» je vzdihnil Hamdija.

«No, pripoveduj,» je silil vanj Lazar, gredoč za njim. «Je veliko vojaštva?

«Veliko ,razumeš.» Hamdija je izbral prostor zraven groba, ki ga je skrivalo grmovje. «Napadata nas dve stotniji, če ne celo tri. Cel polk, razumeš... Imajo pošastno veliko mitraljezov in metalcev, s katerimi so cerovški in maziški hrib dobesedno preorali. Vrgli so nas z Mazića, ko pa smo se umikali proti Cerovici, so nas obstreljevali z minami in granatami. Kasneje so minometalski in artilerijski ogenj prenesli na Žuljevico, pešadija pa je odšla proti Cerovici... Poglej jih...» je rekel Hamdija, ko je granata eksplodirala čisto blizu. «To pomeni, da gredo sem.»

«Ali ste ubili vsaj enega?»

«Smo,» je rekel Hamdija. «Podrli smo jih vsaj šestdeset.»

«Šestdeset?» Lazar je debelo pogledal.

«Menda je,» je rekel Hamdija. «Tolkli smo jih več kot pol ure. Oni napadajo, mi pa užigamo po njih z brega nad reko. Gredo in napadajo, vendar se ne ustavijo, rinijo kar naprej, razumeš...»

«Nemci?»

«Obleke so nemške, govorica pa ni. Po govorici sodeč, so to ustaši, vendar se čudim, zakaj imajo nemške uniforme. Morda nas hočejo prestrašiti z njimi.»

(Nadaljevanje sledi)

Uredništvo TRST Ul. Montecchi 6/II PP 559 Telefon 93 808 94 638
Podružnica GORICA Ul. 24 Maggio 1/I Telefon 33 82
Uprava TRST Ul. sv. Frančiška 20 Telefon 37 338 95 823
Naročnina
Mesečno 950 lir — vnaprej, četrtletna 2.700 lir, polletna 5.200 lir, celoletna 9.600 lir. Letna naročnina za inozemstvo 15.500 lir. SFRJ posamezna številka v tednu in v nedeljo 50 par, mesečna 10 din, letna 100 din.
Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Za SFRJ «ADIT» - DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1 telefon 22 207
Tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 501-3-270/1
Oglasi Za vsak mm v višini enega stolpca: trgovski 150, finančno - upravni 300, legalni 400, osmrtnice 150 lir. «Mali oglasi» 50 lir beseda. Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana».
Odgovorni urednik Stanislav Renko Izdaja in tiska ZTT - Trst

OB SUEŠKEM PREKOPU IN OB REKI JORDAN

Nov topovski dvoboj

Izraelski general o sovjetskih izstrelkih - V Tel Avivu zanikujejo prihod ameriških svetovalcev

KAIRO, 6. — Egiptovske oborožene sile so sinoči streljale na izraelske položaje na nasprotni strani Sueškega prekopa. Nastalo je mnogo eksplozij in požarov. To je davi sporočil egiptovski vojaški predstavnik, ki je dodal, da je topovsko streljanje trajalo približno dve uri.

Izraelski vojaški predstavnik pa je sporočil, da je na področju Gaze sinoči izraelska patrulja streljala na Arabca, ki se ni ustavil na njen poziv. Arabec je bil ranjen.

Sinoči je nastal tudi topniški dvoboj med jordanskimi in izraelskimi silami na južnem delu doline reke Jordan. Streljanje je trajalo 40 minut. Jordanski predstavnik je sporočil, da med Jordanci ni bilo žrtev.

V Amanu sta tako jordanska vlada kakor predstavnik palestinskih partizanov zanikala, da je bil dosežen sporazum o rešitvi spora. V palestinskih krogih so javili, da so partizani postavili nekaj predlogov posredovalnemu odboru, ki ga sestavljajo predstavniki Alžirije, Sudana in Libije, z namenom, da odpravijo nesoglasja z jordansko vlado. Odbor sedaj razpravlja o predlogih s predstavništvom jordanske vlade, ki ga vodi predsednik vlade Rifai. V omenjenih krogih pravijo, da je za sedaj še prezgodaj govoriti o sporazumu.

Predsednik Rifai je po dolgem pogovoru s posredovalnim odborom izjavil, da pri pogajanjih «napredujejo v pozitivni smeri».

V Tel Avivu so v pooblaščenih krogih odločno zanikali možnosti ameriške pomoči Izraelu v obliki pošiljanja vojaških svetovalcev, o čemer so te dni pisali nekateri časopisi.

Načelnik izraelskega glavnega štaba general Bar Lev je nocoj na tiskovni konferenci izjavil, da so Sovjeti izdelali načrte, organizirali in sedaj gradijo nov sistem baterij spopolnjenih izstrelkov, zemlja-zrak «Sam-2» in «Sam-3» na področju Sueškega prekopa. Namen teh izstrelkov je preprečiti izraelsko letalsko dejavnost na tem področju in omogočiti Egipčanom «povečanje vojaških operacij proti Izraelu».

General je dodal, da izstrelke «Sam-3» upravlja in nadzoruje sovjetsko osebje. Izstrelke «Sam-2» pa upravljajo Egipčani, «toda menimo, da je pri vsaki bateriji sovjetsko osebje. Ti so več kakor svetovalci. Menimo, da vodijo celoten sistem».

V ZDA so danes ponovno izjavili, da ne bodo uporabili nobenih sil na Srednjem vzhodu, «da bi se upirali in da bi po možnosti eliminirali sovjetski prodor na tem področju», temveč bodo povečali diplomatske pobude.

V preteklih dneh so v Washingtonu mnogo govorili o morebitni okrepitvi šeste flote na vzhodnem Sredozemlju, da zavarujejo Izrael, «dokler delujejo v Egiptu sovjetske letalske posadke in izstrelki "Sam 3"». Danes so predstavniki Bele hiše odločno izjavili, da ZDA do sedaj rajši uporabljajo diplomatska sredstva, «da zmanjšajo in eventualno eliminirajo sovjetsko navzočnost v Egiptu». «Hoteli bi, je izjavil predstavnik Bele hiše, zajeti stanje na Srednjem vzhodu v splošen sporazum, ki naj uredi glavna nesoglasja med ZDA in Sovjetsko zvezo».

Izraelski vojaški predstavnik je v Tel Avivu izjavil, da je izraelsko letalstvo ves dan napadalo egiptovske vojaške objekte na severnih in južnih delih fronte ob Sueškem prekopu. Dejal je, da so se vsa letala vrnila napoškodovana.

Ameriški delavci v slabih razmerah

NEW YORK, 6. — Posebno poročilo, ki se naslanja na študije, ki so jih začeli pred enim istom na zahtevo predsednika Nixona, zahteva nujne vladne ukrepe proti izredno slabim pogojem nekaterih delavcev v tovarnah in njihovih družin (približno 70 milijonov Američanov), ki živijo v slabih gospodarskih razmerah in ki nimajo možnosti izhoda. Gre za specialiste v tovarnah, ki jih imenujejo «blue collars» in katerih letni dohodek znaša od 5.000 do 10.000 dolarjev. Ti delavci nimajo možnosti socialno napredovati zaradi omejitev, ki izhajajo iz njihovega dela. Specializiran delavec, star okoli 40 let nima namreč možnosti nobenega napredovanja.

Poročilo pravi, da so delavci in specializirani delavci danes tako poniževani, da se družinski poglavarji pogostoma sramujejo in ne kažejo svojim otrokom svojega dela kot zgled, ki naj mu sledijo.

Strokovnjaki predlagajo, naj se takoj izdela program 11. točk, ki naj vsebuje med drugim davčne razbremenitve in druge ukrepe.

Raztegnejo naj se ukrepi tudi v korist bolj potrebnih kategorij. Zgradijo naj se ljudski mestni centri in sprejmejo naj se še drugi potrebni ukrepi. Socialna plat je še bolj zaskrbljujoča kakor gospodarska, in je zaradi tega «potrebno hkrati pokazati tem delavcem, da niso bili pozabljeni».

Strokovnjaki opozarjajo, da so se v zadnjih petih letih mezde povečale poprečno za 20 odstotkov, njihova dejanska kupna moč pa je ostala nespremenjena, ali se je celo zmanjšala.

Program predlaga tudi uvedbo posebnih spopolnitvenih tehničnih tečajev z vladno podporo, uvedbo štipendij in podpor za otroke in ustanovitev otroških jasli.

Poročilo so poslali predsedniku Nixonu s posebnim «priporočilom» ministra za delo.

Naser še vedno v Moskvi

MOSKVA, 6. — Predsednik ZAR Naser je še vedno na oddihu v Sovjetski zvezi in pod zdravniškim nadzorstvom. V bližini Moskve, mu je sovjetska vlada dala na razpolago posebno hišo.

TRIPOLIS, 6. — Libijska vlada je ustanovila nekaj komisij, ki bodo določile odškodnino petrolejskem družbam, ki so bile v soboto zvečer nacionalizirane. Komisije bodo morale poleg tega skrbeti za delovanja nacionaliziranih naprav.

Poleg družbe Shell in Petrolibia je nacionalizacija zadela tudi neko italijansko družbo.

Černik suspendiran iz KPČ

PRAGA, 6. — Po vesteh iz dobro obveščenih krogov je bil bivši predsednik vlade Černik suspendiran iz češkoslovaške partije. Suspendiranje pomeni, da bo njegov položaj preučila posebna preiskovalna komisija, ki bo ocenila njegovo delo kot ministrskega predsednika.

GRŠKI POLKOVNIŠKI REŽIM JE «PRIPRAVIL» NOVE PROCESE

Na zatožni klopi so pripadniki KP in raznih odporniških gibanj

Sodili bodo tudi bivšega agenta grške protivohunske službe

ATENE, 6. — Danes se je začela pred atenskim vojaškim sodiščem vrsta procesov proti 37 osebam, katerim so naprtili celo vrsto obtožb, ki gredo od pripadnosti nezakonitim gibanjem, upora in do zarote proti režimu. To pomeni, da čaka obtožence, med katerimi je 5 žensk, obsodba od 5 let zapora do dosmrtne ječe.

Eni bodo osamljeni na zatožni klopi, drugi pa v skupinah. Najštevilnejša skupina, v kateri je 11 oseb, od katerih 3 ženske, je obtožena zarote proti Papadopulosovi vladi. V tej skupini so trije člani prepovedane grške komunistične partije. Vsega skupaj bo 17 procesov. Skupina šestih oseb je obtožena, da pripada nezakonitemu odporniškemu gibanju «Patriotična fronta», štiri obtožujejo pripadnosti «protidiktatorski vojski» (ki je seveda «izven zakona»), ki je pripravljala, kakor trdi obtožnica, sabotažne akcije. Četrto skupino, v glavnem študentov, ki so pripadali prav tako prepovedani organizaciji «Kmečka fronta proti diktaturi», pa polkovniki obtožujejo, da je pripravljala atentate in umore.

Sam bo na zatožni klopi, kjer ga bodo sodili za zaprtimi vrati, bivši pripadnik grške protivohunske mreže, 35-letni Athanasios Papageorgakopulos. Obtožujejo ga, da je prodal «nasprotnikom režima» sezname tajnih grških agentov. Prav tako bodo samo sodili 47-letno Fotini Lazarou, ki je že 30 let med najbolj agilnimi člani grške komunistične partije. Žensko so že med grško državljansko vojno, ki je bila od 1947 do 1949 leta, obsodili na smrt. Lazarova je bila najbližja sodelavka bivšega voditelja komunistične partije v ilegali Nikolaosa Zahariadisa. Zajeli so jo šele pred kratkim na grškem ozemlju in jo spravili na zatožno klop.

Po maju 1969, ko so obsodili vodjo komunistične partije Visiliosa Filiasa na 18 let zapora in ko je 35 od 37 obtožencev priznalo pripadnost komunistični partiji, bo v teh dneh ponovno množični proces na podlagi izrednega zakona št. 509, ki so ga uvedli leta 1947. S tem zakonom je tedanja vlada hotela preprečiti oborožen upor grških komunistov. Tudi tokrat je pristojno vojaško sodišče, ker je ta zakon po državnem udaru polkovnikov aprila 1967 še vedno v veljavi.

Sodišču bo predsedoval sodnik atenskega prizivnega sodišča, kateremu so za to priložnost priznali čin podpolkovnika. Stranski sodniki bodo štirje častniki grške vojske. Domnevajo, da bodo sodne obravnave trajale štiri ali pa še več dni.

Na prvem procesu, kjer se bodo zagovarjale štiri osebe, obtožnica pravi, da je bil na čelu «patriotične fronte» 44-letni novinar Alexandros Zografos, medtem ko je bil 54-letni uradnik Panajotis Milionis njegov pomočnik. Obtožnica trdi, da so pri članih te organizacije našli vojaške uniforme in orožje, s katerim so nameravali izvesti sabotažne akcije. Vodja skupine enajstih oseb, ki se bo zagovarjala na drugem procesu, je bil, vedno seveda po obtožnici, bivši mornar 53-letni Nickolas Kaloudes. Najhuje pa obtožujejo skupino štirih študentov, ki naj bi pripadali «kmečkemu odporniškemu gibanju proti diktaturi». Ti naj bi imeli v načrtu umore vladnih osebnosti.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Palmerini v občinski

Nova razstava v Občinski galeriji je malo presenečenje za vse, ki slede delu slikarja kot je to Mario Palmerini. Ta se nam namreč sedaj predstavlja likovno popolnoma prenovljen. Res je sicer, da se je v kratki dobi svojega razstavljanja hitro prilagojeval zahtevam naprednejšega ustvarjanja, ko je prešel od slike kot v rumenem vosku nakapljanih mestnih razgledov, v slike hladnih barv z okroglastimi okni, skozi katera je vdiral prečuden svet živalsko-rastlinskega križanja. Se je pa nenavadno hitro likovno vživel v danosti časa, katerega utrip in silo umetniško dojema v teh novih oljih pestro živahne barvitosti in oblik z območja strojegradnje. V njih namreč Palmerini skuša počlovečiti namembno raznovrstnost strojev, ki prehajajo danes od nekdaj pretežno težaškega dela v opravljanje že umsko zapletenih nalog.

Kdor pozna komplicirani ustroj takih strojev, se ne more izogniti vtisu, da je to živ organizem, pa čeprav sestavljen iz mrtve snovi, ki mu človek občasno, po potrebi, vdihne dušo. Bisivena strojna oblika, kolo, je tu temeljna posrednica slikarjevih zasnov, ki jih skuša stopnjevati ne samo z barvo, temveč tudi z vnašanjem, pa četudi le kot novec malih kovinskih nalepkov. Tako v olju «Ohranjevalec spomina» in «Elektromagnetski nadzorovalec». Postaja pa manj strojno izoblikovan ter skoro življenjsko utripajoč v sliki «Biologični osciljator». Seveda ne manjka ponekod ščepec podsmeha, ki ga opažamo v razgibano veseli sliki «Mehanični cvet».

MILKO BAMBIČ

Sovjetska pomoč Peruju

LIMA, 6. — SZ bo poslala pomoč žrtvam potresa v Peruju z letalskim mostom, pri katerem bo sodelovalo 65 letal, polnih živil, zdravil, strojev in raznih naprav. Prva letala bodo prispela jutri v Limo. Prispela bodo v skupinah po osem ali deset vsako v presledku desetih minut.

BUKAREŠTA, 6. — Predsednik sovjetske vlade Kosigin je danes prispel na uradni obisk v Romunijo, kjer bo jutri podpisal pogodbo o prijateljstvu med Romunijo in Sovjetsko zvezo. Še vedno se politični opazovalci sprašujejo, zakaj Romunije ni obiskal generalni tajnik KP SZ Brežnjev.

Volitve v Mehiki

CIUDAD MEXICO, 6. — Po še nedokončnih rezultatih je na predsedniških volitvah v Mehiki kot pred videno zmagal kandidat vladne «revolucionarne» stranke Luis Echevarria Alvarez, ki naj bi dobil okrog 90 odstotkov vseh glasov. «Revolucionarna» stranka je v Mehiki na vladi že 40 let.

Rumorjeva vlada odstopila

(Nadaljevanje s 1. strani)

do krize večine. Volitve 7. junija so potrdile ta stališča in so opogumile zahteve, da se utrdi sodelovanje v vladi in da se išče večja jasnost med stališči štirih strank. Vsedržavni svet kršćanske demokracije je preteklih dneh podčrtal to potrebo. Položaj v državi, gospodarska in socialna vprašanja, sestava odborov v deželah, občinah in pokrajinah predstavljajo odločilne momente, da se preuči skupna volja in skupna odgovornost.

Sestanki v zadnjih dneh in razna stališča ter odmevi na raznih področjih niso predstavljali zadovoljivega pričetka razčiščenja, ki je potrebno za odločno in koerentno akcijo vlade levega centra. Forlani je zaključil, da pereča vprašanja zahtevajo gotovo vlado, ki temelji na odnosih sodelovanja med štirimi strankami.

Poslanec Riccardo Lombardi je dejal, da predstavlja Rumorjeva ostavka prevratno akcijo, ki se lahko prišteje k podobni akciji lanskega decembra. Ustvarja se praznina vlade in to načrtno istočasno z napovedano splošno stavko ter ko občine pokrajine in dežele še nimajo svojih odborov. Gre za akt, ki je prav gotovo v skladu s širšim načrtom, katerega osnovne poteze se že vidijo po izjavah nekaterih osebnosti, kot tudi z manevri, da bi se devalvirala lira, česar nihče ne smatra za potrebno, vključno z guvernerjem Narodne banke. To bi pa lahko služilo za pretvezo «vlade reda», bi lahko služilo za pritisk na sindikate in kot instrument za radikalno spremembo političnega položaja. Lombardi nadaljuje, da gre za manever izsiljevanja PSI, da bi ga ukonil, da bi socialisti pristali na zahtevo dorotejcev in socialdemokratov, pri čemer se ponavlja perspektiva predhodnih volitev.

Agencija Radar, ki izraža stališča levice KD baze objavlja poročilo, v katerem je rečeno, da je kriza neupravičena in da je nimogoče utemeljiti.

Politični urad KPI je po današnji seji ugotovil, da je na povsem nenormalen način prišlo do vladne krize, ko ni bilo niti poskusa debate v parlamentu ter celo ni bilo stikov med najvišjimi predstavniki koalicije. Očitno se skuša ustvarjati ozračje panike in je na delo stranka krize, ki skuša obrniti politično os na desno. V tej zvezi se čujejo hipoteze o razpustitvi nekaterih deželnih svetov in celo o razpustitvi parlamenta, da bi prišlo do volitev v ozračju panike in reakcionarnega križarskega pohoda.

Tiskovni urad predsedstva republike je danes popoldne sporočil, da bo predsednik republike Saragat pričel v sredo ob 9. uri s posvetovanji za sestavo nove vlade. Gre za dolg in zapleten postopek, ki se bo končal šele v soboto, 11. julija ob 13. uri. Predsednik republike namreč sprejme na posvetovanja vse bivše predsednike republike, predsednika obeh zbornic, bivše predsednike vlad, načelnike parlamentarnih skupin in nato še posvetovanja ponovi v obratnem vrstnem redu. Ta prvi del posvetovanj ima običajno bolj formalni značaj, tako da je malo verjetno, da bi lahko prišlo do rešitve krize že v soboto.

V poslanski zbornici je bila danes zelo kratka seja, med katero so sporočili vest o ostavki vlade. Predsednik zbornice Pertini pa je povedal, da se bodo sestali 14., 15. in 16. julija, ko bodo obravnavali nov notranji pravilnik.

Jutri ob 17. uri se bo sestal izvršni odbor socialistične stranke. Danes se je iz Kalabrije vrnil tajnik stranke Mancini, ki se je takoj sestal s podpredsednikom vlade De Martinom.

ŠE NEPOJASNJENI VZROKI DNEH NESREČ

216 mrtvih v dveh dneh pri dveh letalskih nesrečah

Našli so registratorja obeh letal in ju sedaj pregledujejo

TORONTO, 6. — Danes so javili, da so našli registrator potniškega letala DC-8, ki je pripadalo kanadski letalski družbi «Air Canada» in ki je včeraj strmoglavilo blizu Toronta s 97 potniki in sedmimi člani posadke. Letalo je bilo namenjeno iz Montreala v Los Angeles, vmes pa bi moralo pristati v Torontu. Vsi potniki in člani posadke so zgubili življenje.

Vzroki nesreče niso znani. Upajo, da bodo sedaj lahko dobili elemente za ugotovitev vzrokov nesreče. Letalo je strmoglavilo včeraj zjutraj, ko se je pripravljalo na pristanek v Torontu. Ko se je letalo pripravljalo na pristanek, se je vnel en motor ter se odtrgal od letala in padel na letališče. Pilot se je nato z letalom zopet dvignil, in sicer po navodilih, ki jih je dobil od nadzorstvenega stolpa, toda letalo se je nenadoma obrnilo proti tlom in strmoglavilo blizu neke kmetije.

Registrator, ki so ga sedaj našli, je bil pritrjen na spodnjem delu letala in so ga našli 45 metrov daleč od glavne razbitine. Bil je nepoškodovan; tako upajo, da bodo mogli dobiti vse podatke o nesreči.

En motor so našli dva kilometra daleč od kraja, kjer je letalo zadelo ob tla. Trup letala je padel na neko polje pet kilometrov od letališča.

Iz Barcelone pa javljajo, da so našli tudi registrator o poletu britanskega letala «Comet», ki je v nedeljo strmoglavilo blizu Barcelone in pri čemer je zgubilo življenje 112 ljudi. Registrator sedaj pregledujejo španske oblasti in javili so, da ga bodo poslali v London.

V okviru 25-letnice osvoboditve in 25-letnice izhajanja našega lista prireja Primorski dnevnik enodnevni

IZLET NA VOJSKO

s počastitvijo spomina padlih partizanskih tiskarjev in časnikarjev ter letos umrlega Petra Kogeja z Vogalc, z ogledom partizanske tiskarne, v kateri se je tiskal Partizanski dnevnik ter z družabnim srečanjem, ki bo po kosilu v rudarskem domu na Vojskem.

Potovanje z osebnimi avtomobili na lastne stroške. Zborno mesto v nedeljo, 19. t. m. ob 11. uri po italijanskem (ob 10. uri po jugoslovanskem) času na pokopališču na Vojskem.

Vabljeni vsi, predvsem pa bivši partizanski in sedanji tiskarji in časnikarji ter člani pokrajinskih in drugih tehnik.

Prijave z navedbo števila potnikov v avtih sprejemamo v upravi Primorskega dnevnika do 10. t.m.

Prijave za Slovenijo sprejema uredništvo «Dela» v Ljubljani.

PRIMORSKI DNEVNIK

Nova izdaja slovensko-francoskega slovarja

Če smo doslej lahko imeli v evidenci vse slovarje tujih jezikov, če smo lahko beležili izid tega in onega, pa bo to kmalu skoraj nemogoče. Izdajanje najrazličnejših slovarjev se je namreč tako razmahnilo, da je teh jezikovnih priročnikov na knjižnem trgu res veliko. Pravkar je izšla že četrta (!) izdaja slovensko-francoskega slovarja, ki ga je sestavil Janko Kotnik. Medtem ko sta znana avtorja slovarjev Janko Kotnik in Janko Pretnar skupna avtorja francosko-slovenskega besednjaka, (tudi ta je izšel lani v novi izpopolnjeni izdaji), je avtor slovensko-francoskega slovarja sam Janko Kotnik, ki sodi med najzaslužnejše naše avtorje slovarjev. Razumljivo je, da stari slovarji ne morejo več zadoščati vsem potrebam. Zato je sedanja, četrta izdaja slovensko-francoskega besednjaka razširjena za 5 tiskovnih pol. Poleg novih gesel, ki jih je nad 300, je pomnožena zlasti tudi frazeologija. Uporabo slovarja pa bodo olajšala številna pojasnila v oklepajih pred posameznimi besedami in izrazi. Koristnost slovarja povečuje poleg osebnih, krajevnih in narodnostnih imen, še seznam nepravilnih glagolov ter nekaterih pregovorov. Nova izdaja slovensko-francoskega slovarja bo tako še bolj koristila svojemu namenu. Izdala je slovar Državna založba Slovenije, sicer pa je knjiga izšla v standardni opremi priročnih slovarjev.

On 62 let, ona 40 let mlajša

Plavalka L. Marcellinijeva se ločuje od priletnega moža

RIM, 6. — Po štirih mesecih zakonskega življenja sta 62-letni občinski svetovalec Renato Cini iz Porto Cannone in njegova 40 let mlajša žena znana italijanska plavalka, ki je bila tudi v olimpijski reprezentanci, Luciana Marcellini, sklenila iti narazen. V spremstvu njunih odvetnikov sta se danes zglasila pri predsedniku sodišča, kjer sta si krivdo za neuspeh v njunem zakonskem življenju zvalila drug na drugega. Ker sta oba vztrajala pri zahtevi po ločitvi, je predsednik sodišča poveril nalogo meditve zadeve svojemu podrejenemu in odložil razpravo do oktobra.

POPRAVEK

Na osmi strani sobotne številke našega dnevnika se nam je vrinila neljuba pomota. Nad klišejem smo pisali o nastopu mladih nabrežinskih godbenikov, medtem ko je šlo za kriške.

64 DEKLET SE POTEGUJE ZA NASLOV IN DOLARJE

V soboto bodo izvolili «lepotico sveta 1970»

«Telesne mere» so baje letos odločilne važnosti

MIAMI BEACH, 6. — Izbor najlepšega dekleta na svetu se je komaj začel in že so se nekatere kandidatke za naslov lepotice pritožile. Najbolj se razburja prikupna predstavnica Nemčije Irene Neumann, ki pravi, da ji dajo za hrano preveč klobas. «Te rada večkrat jem ,vendar ne vsak dan za kosilo».

Skoraj vse kandidakte (64) so že teden dni v Miami Beachu, vendar se je uradno «contest» začel šele včeraj z mimohodom po mestnih ulicah in z uradno svečanostjo, med katero so jim izrekli dobrodošlico, v Miamiju, ki je na drugi strani Buscaynskega zaliva. Prireditev se bo končala v soboto z izvolitvijo dekleta, ki bo nadomestila «miss sveta 1969» Filipinko Glorio Diaz. Celotno svečanost bodo oddajali po ameriški televiziji.

Danes so začeli z vajami za poldrugo uro trajajoč televizijski prenos, med katerim bodo kandidatke za naslov lepotice sveta pele nekaj popevk in bodo tudi zaplesale nekaj plesnih točk. Med eno in drugo televizijsko točko bo skušala žirija izbrati «najprikupnejšo dekle na svetu».

Zmagovalka bo dobila za nagrado 10.000 dolarjev (nad 6 milijonov lir) v gotovini ter bo lahko podpisala pogodbo za nastope na raznih prireditvah, kar ji bo navrglo drugih 10.000 dolarjev in 5.000 dolarjev vreden krznen plašč.

Kaže, da so letos «telesne mere», kot imenujejo mere prsi, pasu in kolkov, odločilne važnosti. Nekatere merijo okoli prsi 99 cm. To velja za 21-letno Čehinjo Kristino Hanazalov (pas 58, kolki 89 cm) in Američanko Debbie Shelton (pas 61, kolki 91). Prva je plavolaska in ima plave oči, druga pa ima zelene oči in kostanjeve lase.

Zanimivo pa je, da je eden od prirediteljev obrazložil, da lepotica «mora biti nekaj več». Ni dovolj, da je lepega videza, pač pa mora imeti «osebnost, lepo vedenje in druge lastnosti». Največ kandidatk je ponižno prijavilo, da merijo okoli prsi le 91 cm. Samo miss Panama in miss Malaizije sta navedli 3 cm več.

ŽENEVA, 3. — Generalni tajnik Združenih narodov U Tant je prispel danes v Ženevo, kjer bo predsedoval sejam nekaterih agencij svetovne organizacije, ki imajo sedež v tem mestu. Med drugim bo on predsedoval seji evropske komisije svetovne organizacije za Evropo. Po prihodu je U Tant izjavil, da bo v stiku s posebnim zastopnikom svetovne organizacije na Bližnjem vzhodu Gunarom Jarringom.

Demonstracije v New Jerseyu

ASHBURY PARK, 6. — Velika skupina črncev je včeraj demonstrirala v Ashbury Parku v državi New Jersey zaradi povečanja brezposelnosti in pomanjkanja stanovanj. Demonstranti so se spopadli s policaji ter so nato razbili mnogo izložbenih oken in razdejali več trgovin. Mir se je povrnil šele, ko so poslali policijska ojačenja iz bližnjih mest.

Fotograf ju je «ujel»... v pravem trenutku

TRŽAŠKI DNEVNIK

Razstavo NOB in knjig, ki jo je priredil odbor partizanov na Opčinah v okviru V. partizanskega tabora, ki pa je bil prenešen na prihodnjo nedeljo, si je v teh dneh ogledalo veliko število ljudi z Opčin in tudi iz mesta in drugih vasi. Zgoraj: obiskovalci si z zanimanjem ogledujejo dokumente iz NOB; spodaj: tudi za razstavljene knjige je veliko zanimanje

SINOČI NA GRADU SV. JUSTA

Nastop kanadske skupine «Royal Winnipeg Ballet»

Kljub izredni kvalitetni višini baletne skupine, se je tržaško občinstvo le v skromnem številu odzvalo vabilu organizatorjev

Sinoči je na gradu Sv. Justa nastopila baletna skupina «Royal Ballet» iz Winnipega, katere umetniški vodja je Arnold Spohr, koreograf pa Brian MacDonald. Vodja skupine je J. Sergei Sawchny. To je bil prvi nastop kanadske skupine v Italiji, na žalost pa se tržaško občinstvo ni odzvalo v velikem številu vabilu turistične ustanove, ki je prireditev organizirala.

V prvem delu je skupina prikazala v različnih sestavah vrsto skladb J. S. Bacha. Arnold Spohr je na odru nakazoval korake in gibe, skupina pa jih je izpopolnjene in v različnih figurah izvajala. V prvem delu so poleg drugih plesalcev in plesalk nastopili David Moroni, Christine Hanesssy, Alexandra Nadal, Winthrop Corey in Terry Thomas, ki so si izmenjevali vodilne vloge. Skupina je v tem delu prikazala izredno uigranost, še posebno v Bachovi «Toccata e fuga», ki jo je prikazala najprej v klasični obliki, potem pa še v «groteskno-modernem prikazu», zaključila pa jo je spet v klasični obliki.

V drugem delu je skupina prikazala spet klasično skladbo. Nastopili so Moroni, Winthrop, Rutherford, Corey in Hannessyjeva. V izredno zahtevnih figurah in koreografiji so plesalci dokazali vso svojo spretnost in gibčnost.

Program je skupina zaključila z zelo zahtevno moderno jazz skladbo, v kateri je nastopil skoraj celotni ansambel. Ples «Ballet 513», za katerega je glasbo napisal Harit Freedman, je prikazoval ljudi z nekakimi «oklepi». Glasba je vzbujala moreč občutek tegobe in strahu, boja in upora. Manjša skupina se je potem rešila «oklepa» in skušala pomagati tudi ostalim, toda zaman. Ko so enemu vzeli oklep, se je začel zvijati in v smrtnih krčih je podlegel. Sledil je ples «rešitve», popolnoma nemi ples, brez glasbe, kjer so plesalci s svojimi gibi dajali ritem. Zadnja slika je prikazala osamelost «rešenih» in premoč tistih z «oklepi», ki pa so skupaj z oklepi obdržali tudi svojo tegobo in suženjstvo.

Z zadnjim plesom je skupina prestopila že v tradicionalno klasičnost baleta in s tem poudarila svojo izurjenost in pripravljenost tudi v modernejših oblikah in prikazovanju jazz-skladb, kjer običajni koreografski oprijemi odpadejo, kakor tudi efekt kostumov, ostane pa čudovita podlaga ritma, ki je bistveni element v takih neklasičnih plesih.

n. k

MALA GOSPA

(Nadaljevanje s 4. strani)

bo, ki bralca prevzame. Prikazan je tudi sodobni Američan s svojimi poskusi naprednega kmetijskega obrata, kar daje zgodbi še svojo posebno zanimivost.

Roman MALA GOSPA VELIKEGA DOMA je deloma avtobiografska povest, kot so številna Londonova dela napisana na avtobiografski osnovi. Tudi London je bil posestnik ranča, na katerem je hotel uvajati moderno in napredno kmetijsko proizvodnjo. Na drugi strani pa ima tudi Evan Graham, pisatelj in pustolovec gotovo nekatere poteze samega Jacka Londona. Roman zato toliko bolj pristno in neposredno učinkuje.

Je pa seveda napisan mojstrsko, kot eden najlepših tekstov velikega pisatelja. Romana Mala gospa velikega doma zato kot kvalitetno branje ni treba priporočati. Gre pa tudi za lepo opremljeno knjigo, za katero je zunanjo podobo oskrbel Franc Mesarič.